Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 236 (1486) ♦ Вівторок, 17 грудня 1996 року ♦ Ціна договірна

БЮДЖЕТ-97:
Ми весь час поспішаємо. А треба зосередитись і працювати...

Виступ Голови Верховної Ради України Олександра МОРОЗА на сесії Верховної Ради України перед розглядом проекту закону «Про Державний бюджет України на 1997 рік» 13 грудня 1996 року

Шановні колеги!

Дякую за надану можливість висловити свої міркування щодо ситуації, яка склалася сьогодні навколо підготовки та розгляду проекту Державного бюджету України на 1997 рік.

Відповідно до пункту 4 статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить «затвердження Державного бюджету України та внесення змін до нього; контроль за виконанням Державного бюджету України, прийняття рішення щодо звіту про його виконання». Таким чином, відповідальність парламенту за державний бюджет є ключовою, у зв'язку з чим ми мусимо відповісти на головне для нас як народних депутатів питання: яка тенденція бюджетного процесу в Україні — позитивна чи негативна.

(Продовження на 3—4-й стор.).

Сподіваємося на розвиток відносин

Перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Ткаченко 13 грудня прийняв члена Палати представників Конгресу США від штату Флоріда Корін Браун.

Він розповів гості про законотворчу діяльність Верховної Ради, зокрема про роботу парламенту над проектом закону про Держбюджет України на 1997 рік.

Під час бесіди сторони висловили сподівання на подальший розвиток плідних ділових стосунків між США і Україною.

К. Браун високо оцінила індустріальний і науковий потенціал України, перспективи його розвитку.

Прес-служба Верховної Ради України.

Дві різні культури допоможе об'єднати економіка

Президент України Леонід Кучма перебуває з державним візитом у Республіці Корея. Програмою заплановано його зустріч з Президентом Республіки Корея Кім Єн Самом, передбачено підписання Декларації про принципи відносин та співробітництва між Україною і Республікою Корея, угоди про цивільне авіасполучення, взаємне заохочення і захист інвестицій.

Президент України також зустрінеться з керівниками провідних південнокорейських економічних асоціацій, відвідає всесвітньо відомі концерни і корпорації «Ел-Джі Електронікс» (попередня назва «Голд Стар»), «Деу», «Самсунг», «Хюндай», представництва яких уже функціонують в Україні. В Сеульському університеті Кюнг Хі Леонід Кучма виступить з промовою перед студентами та викладачами на церемонії присвоєння йому звання Почесного доктора цього вузу, зустрінеться з членами Асоціації корейсько-української дружби, повідомляє Укрінформ.

Матеріал до візиту Леоніда Кучми в Сеул читайте на 5-й стор.

СЕЗОН ПОЛЮВАННЯ. НА КВАРТИРИ...

На Житомирщині — 22 тисячі самотніх непрацездатних громадян, які потребують допомоги. Це трагедія — залишитися самотнім, коли на життєвих віражах втрачено здоров'я. Половина цих людей отримують мінімальну пенсію або нижче мінімальної. Але мають старенькі те, що коштує сьогодні дорого, — квартиру чи власний будинок.

(Закінчення на 12-й стор.).

Добре сидимо. Очікуємо на кредити

Обсяг економічної допомоги уряду США Україні в 1997 році може становити 554 млн. доларів, які буде виділено у вигляді кредитів та грантів. США мають намір надати 45 млн. доларів на потреби ядерної енергетики України, в тому числі 13,5 млн. доларів для робіт на «саркофагу» над 4-м енергоблоком Чорнобильської АЕС, а також більш як 31 млн. доларів на підвищення рівня безпеки ядерних реакторів. Очікується, що рішення про надання допомоги у 1997 році може бути прийняте після зустрічі 17 грудня у Вашингтоні під егідою МВФ країн—донорів України, повідомляє Інтерфакс-Україна.

Транспортний коридор через три держави

Учора в Одесі відбулися переговори делегацій України, Азербайджану та Грузії з питань створення «транскавказького транспортного коридору». Українську делегацію очолював міністр транспорту України Іван Данькевич. У ході переговорів було обговорено проект тристоронньої угоди. Україна розглядає ідею створення транспортного коридору як можливість одержання азербайджанської нафти через нафтопровід «Батумі—Поті», а потім — танкерами до Одеси, де будується великий нафтотермінал, повідомляє агентство Інтерфакс-Україна.

Офіційно

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про внесення зміни до пункту 4 Постанови Верховної Ради України «Про соціально-економічне і політичне становище, що склалося в Україні, та шляхи виходу з кризи»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Визнати таким, що втратив чинність, абзац перший пункту 4 Постанови Верховної Ради України від 2 червня 1993 року «Про соціально-економічне і політичне становище, що склалося в Україні, та шляхи виходу з кризи» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 28, ст.298) в частині підпорядкування Фонду державного майна України Кабінету Міністрів України.

2. Постанова вводиться в дію з дня опублікування.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м. Київ, 11 грудня 1996 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення зміни до Цивільного кодексу Української РСР

Верховна Рада України **постановляє:**

Викласти статтю 381 Цивільного кодексу Української РСР у такій редакції:

«Стаття 381. Розпорядження коштами, що зберігаються на рахунках юридичних осіб та фізичних осіб —суб`єктів підприємницької діяльності у банках

Юридичні особи та фізичні особи — суб`єкти підприємницької діяльності розпоряджаються коштами, що зберігаються на їх рахунках у банках, згідно з цільовим призначенням цих коштів.

Без згоди юридичних осіб та фізичних осіб — суб`єктів підприємницької діяльності списання (стягнення) коштів, що знаходяться на їх рахунках у банках, не допускається, за винятком випадків, установлених законами України, а також за рішенням суду, арбітражного суду та за виконавчими написами нотаріусів.

При задоволенні претензій додержується черговість, встановлена законодавством України».

Президент України
Л.КУЧМА.

м. Київ, 3 грудня 1996 року.

Парламентська хроніка

Бюджетне «каміння» засипає уряд

Денне засідання 13 грудня

Микола Азаров, який виступав з доповіддю опісля Голови Верховної Ради, не відмовився від спокуси «кинути каменя» у бік ініціаторів та авторів податкової «революції». На його думку, від зменшення податків не виграє ані держава, ані виробництво, оскільки це не дозволяє розв'язати кризу неплатежів, а ще, по суті, залишає низьким споживчий попит населення. Він, зокрема, звернув увагу на те, що фактично через бюджет розподілиться поточного року лише 37,3 відсотка валового внутрішнього продукту. Водночас триває криза грошово-кредитної політики, бо частка довгострокових кредитів (інвестицій) у загальному обсязі позичок складає 12,7 відсотка.

Грошово-кредитна політика, вважає голова комісії з питань бюджету, «не дозволяє нашим підприємствам користуватися кредитними ресурсами, сприяє розвитку «тіньового» сектора, який здійснює готівкові розрахунки, що заважають розвиткові інвестицій, оновленню основних фондів за рахунок високих процентних ставок і відсутності довгострокових кредитів». Микола Азаров нагадав, що на початку 1995 року уже було здійснено одну податкову «революцію», яка і стала причиною зменшення доходів бюджету, а відтак і заборгованості щодо заробітної плати і пенсій.

Далі він охарактеризував основні показники бюджету наступного року і співставив розрахунки урядовців і комісії з питань бюджету. Аналізуючи показники діяльності народного господарства, Микола Азаров поставив під сумнів прогнози Міністерства економіки. Натомість, вважає голова комісії, валовий внутрішній продукт у 1997 році буде обчислюватися в межах 96—100 мільярдів гривень, а доходи консолідованого бюджету — 38,817 мільярда гривень, що на 6 мільярдів менше показника, який був у першому варіанті кошторису держави, поданого урядом.

Микола Азаров далі проаналізував видаткову частину бюджету і вкотре піддав критиці уряд за порушення чи ігнорування законодавчих рішень Верховної Ради. Однак, попри критику, голова Комісії з питань бюджету запропонував затвердити основні напрями і параметри коригування законопроекту урядом, аби останній подав на друге читання уточнений проект бюджету.

Опісля того, як народні обранці отримали від доповідача вичерпні відповіді, розпочалися дебати, у яких брали участь представники депутатських груп і фракцій, а також комісій Верховної Ради. І одразу було намічено цілу низку проблем, оскільки учасники обговорення почали висловлювати різні думки. Так, Володимир Ковтунець (фракція Руху) вважає, що «проект закону про бюджет неприйнятний, оскільки він порушує відповідні статті Конституції». Подібну думку висловив і Сергій Соболєв (депутатська група «Реформи»). Лідер «реформаторів» вважає за потрібне пролонгувати дію поточного бюджету на 1997 рік і неквапливо готувати відповідні рішення.

Більш конкретизованим був виступ Михайла Парасунька, який відстоював інтереси аграрного «лобі» в парламенті щодо розподілу майбутніх коштів. Зокрема, він наполегливо проводив думку про те, що для фінансування потреб агропромислового комплексу потрібно обов'язково виділити шість мільярдів гривень, що трохи менше шостої частини майбутніх доходів бюджету.

Словом, бюджетна «війна» продовжиться. Олександр Мороз наприкінці засідання поінформував депутатів про виконання Генеральним прокурором їхнього доручення. Зокрема, в інформації йшлося про те, що прокуратура направила вимогу Прем'єр-міністру «терміново надати всі необхідні документи і матеріали, що були підставою для прийняття Постанови Кабінету міністрів України від 2 листопада 1996 року № 1326 щодо будинку по вулиці Банковій для вивчення на відповідність її чинному законодавству». Також вивчаються матеріали щодо законності Постанови Кабінету міністрів від 19 липня 1996 року № 756. Розпочато перевірку законності дій посадових осіб в Управлінні державної охорони стосовно деяких народних депутатів.

Володимир КОРОЛЮК.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

У номер

Були б проекти, а кредити дадуть

Перший віце-прем'єр-міністр України Василь Дурдинець, який перебуває з робочим візитом у Лондоні, зустрівся з президентом Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) Жаком де Ларозьєром. Під час бесіди В. Дурдинець поінформував Ж. де Ларозьєра про сучасне становище в нашій державі, хід економічних реформ. Він підкреслив, що український уряд надає надзвичайно важливого значення розбудові плідних відносин з ЄБРР. Ж. де Ларозьєр зазначив, що Україна перебуває у центрі уваги Банку — з допомогою ЄБРР здійснюються 14 проектів на загальну суму 206 мільйонів ЕКЮ. Він запевнив, що ЄБРР продовжуватиме надавати допомогу нашій державі через кредитування українських проектів.

Справа «попливла»... в Миколаїв

У Миколаївському обласному суді розпочато вивчення матеріалів кримінальної справи колишнього керівника Чорноморського морського пароплавства — Бласко Павла Кудюкіна. В числі інкримінованих йому діянь — розкрадання в особливо великих розмірах. Якщо справу буде прийнято до провадження, то судовий процес може бути призначено не раніше ніж на другу половину січня. Справу Кудюкіна передано до Миколаєва за рішенням Верховного суду України.

Заява фракції Народного Руху України

Про наругу над фермерами

Народні депутати України з парламентської фракції Руху стурбовані послідовністю та консервативністю уряду в розв'язанні важливих проблем реформування аграрно-виробничих відносин, що гальмує вихід країни із затяжної продовольчої кризи.

Уточнений проект Державного бюджету на 1997 рік наштовхує на думку, що уряд свідомо йде на руйнацію українського фермерства. Порушуючи норму статті 25 Закону «Про селянське (фермерське) господарство», якою передбачено щорічне відведення фінансових ресурсів для Українського державного фонду підтримки селянських (фермерських) господарств, Кабінет міністрів не запланував на ці потреби жодної копійки. Доречно нагадати, що останню фінансову підтримку фонд отримував ще в травні ц. р., і звідтоді вона застигла на позначці 15,78 % від річного обсягу, закладеного в Держбюджеті-96. Державні ж програми профінансовано щонайменше на 40 %, причому, кошти дістаються здебільшого «іменинникам» — конкретним керівникам, які, спираючись на свої номенклатурні зв'язки, вицуплюють їх з державної казни в обхід Мінсільгосппроду.

Статтею 5 Закону України «Про селянське (фермерське) господарство» передбачено, що в разі надання землі для ведення фермерського господарства відповідна місцева рада замовляє за рахунок Українського державного фонду підтримки селянських (фермерських) господарств у державних землевпорядних організаціях проект відведення земельних ділянок. Знаючи про це (адже постановою парламенту про введення в дію фермерського закону Кабінет міністрів було зобов'язано всі свої нормативні акти привести у відповідність із цим законом), наш уряд зробив банкрутом і фонд, і понад 35 тисяч фермерів. Нині фонд заборгував Укрземпроекту 0,5 млн. гривень, і відведення земельних ділянок стало для багатьох фермерів-початківців — здебільшого молодих, ініціативних людей, здатних освоїти тисячі гектарів занедбаних земель — непереборною проблемою. Фонд уже не може виступати гарантом для банків, де фермери змушені випрошувати кредити на здирницьких умовах. Під загрозою ліквідації опинилися спеціалізовані фермерські видання — газета «Наш час» та журнал «Сільські обрії», без яких фермери будуть позбавлені навіть інформаційного забезпечення.

Вилучивши з проекту Держбюджету-97 фінансування окремим рядком фермерських потреб, уряд перекреслив тим самим власні нормативні документи щодо забезпечення розвитку цієї форми аграрного господарювання — постанови № 96 від 20.07.1991 р., № 133 від 14.03.1992 р., № 19 від 13.01.1993 р., № 119 від 19.02.1993 р. тощо. Чи можуть фермери розраховувати самотужки на залучення вітчизняних та іноземних інвестицій, конче необхідних для розвитку дрібного сільськогосподарського машинобудування та модернізації переробної галузі, якщо навіть уряд, нехтуючи законодавчими вимогами, демонструє зневагу до власного товаровиробника?

Фракція Народного Руху України розглядає фінансову підтримку фермерства як одну з умов схвалення проекту Державного бюджету на 1997 рік і закликає уряд змінити своє ставлення до проблеми багатоаспектного аграрного виробництва, реформуючи його, а не консервуючи віджилі виробничі відносини на селі. Інакше, маючи безцінні землі і величезні трудові ресурси, ми й далі житимемо впроголодь.

Голова фракції
В'ячеслав ЧОРНОВІЛ
та інші.

Говорять, що ми брати, а діють...

Ми вже повідомляли про арешт російськими прикордонниками українського торговельного судна «Алмаз». Міждержавний скандал, що спалахнув минулої п'ятниці, тривав і в вихідні. Учора вранці ми зв'язалися з консулом України в Грузії Павлом Ткаченком. За його даними, на той час десятеро українських моряків повернено на судно, яке, у свою чергу, теж було звільнено з-під арешту. В Росії залишився капітан «Алмаза» Олексій Настенко. Отож інцидент вичерпано лише частково.

Та навіть коли скандал зовсім ущухне (тобто буде повернено в Україну капітана Настенка), залишиться низка делікатних міркувань і запитань. Мабуть, глибоко символічно, що славна акція російських прикордонників збіглася зі святкуванням п'ятиріччя не менш славної організації під назвою Співдружність Незалежних Держав. Що ж, прекрасна ілюстрація до роздумів про сучасне й майбутнє СНД: російські прикордонники арештовують торговельне судно незалежної України у порту незалежної Грузії. Очевидно, так трактують «співдружність» росіяни. Просто, «по-дружньому», по-сусідськи, без будь-яких роз'яснень та повідомлень вирішили вони «експропріювати» власність «братньої держави» і не обтяжувати себе зайвими процедурами, які передбачає СНДівська Конвенція про правову допомогу у кримінальних справах. Згідно з цим документом росіяни мали б надіслати українській стороні відповідний запит: судно «Алмаз», мовляв, підозрюється у контрабанді спиртного на територію Росії (таке, за російською версією, мало місце кілька місяців тому).

Росія, зрештою, холодно й зверхньо вибачилася і перед грузинською, і перед українською сторонами. Так, мовляв, винні, але тільки в тому, що забули вас, шановні партнери, повідомити. А ІТАР-ТАКС подає (щоправда, без посилання на автора) ще цікавіший погляд: «Хоча згідно з російським законодавством Росія мала право залишити за собою судно, влада з доброї волі і враховуючи добросусідські відносини з Україною вирішила «Алмаз» відпустити...» Що ж, у почутті гумору нашим сусідам не відмовиш. Утім, реакція самої української сторони теж захоплення не викликає.

Секретаря Ради національної безпеки України Володимира Горбуліна, скажімо, найбільше здивував не вчинок російських прикордонників (що стало першоджерелом конфлікту), а дії грузинської влади, котра, за його словами, «розписалася у власному цілковитому безсиллі». Водночас пан Горбулін категорично заявив, що факт контрабанди спиртного, через що було затримано українських моряків, «мав місце» (але ж побутує думка, що такі висновки роблять після детального розслідування). А міністр закордонних справ України Геннадій Удовенко визнав, що... «дії російських прикордонників чинні». От тільки, побідкався міністр, чому ж нас не повідомили?.. Тобто — робіть що забажаєте, тільки повідомте. Очевидно, саме це, в розумінні наших чиновників, засвідчує авторитет Української держави.

До речі, про грузинську позицію. Реакція Тбілісі на затримання українських моряків та судна була досить бурхливою. МЗС Грузії направило до російського зовнішньополітичного відомства ноту, де розцінило інцидент як «втручання Росії у внутрішні справи Грузії, явне порушення її суверенних прав і загальновизнаних норм міжнародного морського права та прав людини». Голова комітету з національної безпеки та оборони парламенту Грузії Реваз Адамія назвав затримання «Алмаза» «відверто піратським актом». Таку ж характеристику діям Росії дав учора у традиційному щотижневому звернені до громадян Президент Грузії Едуард Шеварднадзе.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Бюджет-97: Ми весь час поспішаємо. А треба зосередитись і працювати...

(Початок на 1-й стор.).

Шановні колеги!

Дякую за надану можливість висловити свої міркування щодо ситуації, яка склалася сьогодні навколо підготовки та розгляду проекту державного бюджету України на 1997 рік.

Відповідно до пункту 4 статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить «затвердження Державного бюджету України та внесення змін до нього; контроль за виконанням Державного бюджету України, прийняття рішення щодо звіту про його виконання». Таким чином, відповідальність парламенту за державний бюджет є ключовою, у зв'язку з чим мусимо відповісти на головне для нас як народних депутатів питання: яка тенденція бюджетного процесу в Україні — позитивна чи негативна.

Для відповіді на це питання розглянемо дві складові роботи над бюджетом і порівняємо їх із минулорічними.

Перша складова — загалом сама практика роботи над бюджетом, рівень законодавчого врегулювання, досвід, прецеденти, тобто все, пов'язане із бюджетним процесом як одним з найважливіших чинників сучасної європейської системи управління державними і суспільними процесами.

І друга складова — конкретні результати роботи над проектом бюджету на 1997 рік.

Характерно, що ці дві складові тісно пов'язані між собою: без конкретної роботи над проектом бюджету ми не мали б і більш узагальнених результатів ходу бюджетного процесу в державі. Проте перша складова, без сумніву, є надзвичайно важливою не лише для нас як народних депутатів, а й загалом для становлення парламентаризму — невід'ємної частини демократичної і правової держави.

Виступаючи в обговоренні державного бюджету минулого року, я відзначив значний прогрес у бюджетному процесі і той дуже важливий факт, що вперше в новітній історії України процес розгляду проекту державного бюджету 1996 року проходив відповідно до норм, врегульованих законом.

Нам справді вдалося поставити роботу над проектом бюджету на 1996 рік у парламенті в рамках закону. У Регламенті Верховної Ради чітко визначено порядок розгляду Верховною Радою України проекту державного бюджету, і ми цього порядку дотримувалися. Це дало можливість досить ефективно організувати процес аналізу та розгляду проекту бюджету народними депутатами, комісіями та фракціями Верховної Ради, дало змогу залучити до цієї роботи фахівців, незалежних експертів, через засоби масової інформації привернути до неї увагу громадськості. В результаті цього народні депутати набагато глибше почали розуміти значення і суть бюджетних проблем, а в регіонах, у галузях, державних, підприємницьких структурах, у суспільстві в цілому значно зросли зацікавленість і розуміння того, який вплив матимуть рішення, пов'язані із формуванням та прийняттям державного бюджету, на соціально-економічні та політичні процеси в державі, на реальне становлення державності, на добробут громадян України.

Але повторення цих слів щодо бюджетного процесу 1997 року було б принаймні некоректне. У бюджетному процесі нинішнього року ми, на жаль, маємо негативну, регресивну тенденцію.

А починався, до речі, бюджетний процес 1997 року конструктивно та послідовно. Ще у вересні Комісія з питань бюджету, спираючись на законодавство і досвід минулого року, розробила пропозиції щодо порядку і термінів розгляду проекту закону України «Про Державний бюджет України на 1997 рік». Пропозиції було погоджено з Прем'єр-міністром, схвалено на нараді голів комісій у Голови Верховної Ради України і роздано народним депутатам. А уряд, зі свого боку, вперше за роки існування незалежної України вніс проект закону до Верховної Ради без запізнення — точно в термін, визначений Конституцією. Розпочалася достатньо плідна спільна робота уряду та Верховної Ради над проектом закону про державний бюджет на 1997 рік.

У визначений законом термін, 17 жовтня ц. р., Верховна Рада заслухала доповідь міністра фінансів України, якою він представив Верховній Раді проект бюджету на 1997 рік. Протягом наступних п'яти днів проект бюджету розглядали у постійних комісіях, які до 21 жовтня п. р., як це і визначено Регламентом, передали свої пропозиції до постійної Комісії з питань бюджету. У свою чергу, постійна Комісія з питань бюджету протягом двох тижнів розглядала поправки, пропозиції та готувала доповідь, таблицю про підтримані поправки і перелік відхилених пропозицій. При цьому розглядали проект бюджету за окремим графіком з 8 по 28 жовтня ц. р. з участю представників обласних державних адміністрацій, міністерств і відомств та Мінфіну України.

5 листопада, відповідно до визначених законом термінів, мало відбутися перше читання проекту закону. Та цього не сталося. Розгляд бюджету було перенесено на 12 листопада. Проте і 12 листопада розгляд бюджету на прохання Кабінету міністрів (лист від 11.11.96 № 67-3440/4) було перенесено на наступний тиждень. Але і 19 листопада розгляд бюджету було зірвано втретє, бо за клопотанням уряду його розгляд знову було перенесено, тепер уже на 22 листопада.

Водночас 21 листопада уряд, не відкликавши попередній варіант закону про державний бюджет, надіслав до Верховної Ради його уточнений варіант, до того ж складений на основі нової податкової політики, тобто на базі ще не прийнятих податкових законів.

А проекти самих законів щодо реформування системи оподаткування (чотири з шести) надійшли до Верховної Ради лише 25.11.96, наступні два — тільки 28.11.96 р. та 02.12.96 р.

У зв'язку із внесенням зазначених законопроектів на розгляд Верховної Ради проект держбюджету знову не розглядали. Нові законопроекти, як з'ясувалося, були зроблені поспіхом, без розрахунків і досить неякісно. Верховна Рада направила їх на доопрацювання.

Такий був бюджетний процес 1997 року, так би мовити, в часі.

А що стосується якісної сторони і першого, і другого варіантів проектів державного бюджету, то і вона значно гірша від минулорічної.

У першому варіанті поданого урядом проекту державного бюджету на 1997 рік найперше слід відзначити істотну неповноту документів. Останнє змусило мене ще 27 вересня звернутися з листом до Прем'єр-міністра України.

Подані документи не повною мірою відповідали нормам статті 96 Конституції України, постанові Верховної Ради України «Про основні напрями бюджетної політики на 1997 рік (бюджетна резолюція)», «Правилам оформлення проекту Закону України про Державний бюджет України», затвердженим постановою Верховної Ради України від 6 травня 1996 року.

Поданий проект не містив частини важливих документів, обов'язковість яких передбачено «Правилами оформлення проекту Закону України про Державний бюджет України». Зокрема, немає розрахунків та обгрунтування до всіх показників доходів і видатків (п.11, б «Правил»); переліку програм, що фінансуються з державного бюджету (п.11, в); переліку законів, яким суперечить проект закону про державний бюджет (п.11, в).

Проект закону було складено з порушенням вимог част.2 п.5 «Правил» щодо рівня деталізації сум видатків. Зазначена норма потребує деталізувати у проекті закону всі суми, більші 0,1% загальної суми видатків державного бюджету. Водночас поданий проект містить близько 60 недеталізованих показників.

Розподіл видатків на поточні видатки і видатки розвитку щодо кожного розпорядника коштів було наведено не в тексті закону, а в додаткових інформаційних матеріалах (тобто він не пропонується як норма закону), і лише щодо укрупнених статей видатків, а не щодо розпорядників коштів. Немає і деталізації видатків на власне утримання для кожного розпорядника коштів.

Пояснювальна записка не містила жодної інформації про умови зовнішніх позик (п.12, част.7 «Правил»). Проект закону не було завізовано, як того вимагає п.9 «Правил».

21 листопада уряд без відкликання попереднього варіанта надіслав уточнений варіант бюджету, який було складено на неіснуючій податковій основі, тобто на базі неіснуючого законодавства (якщо тут взагалі доречно говорити про якусь базу).

Внесення урядом України уточненого проекту практично звело нанівець усю роботу депутатів і комісій щодо опрацювання проекту і підготовки поправок до нього. Принципових змін зазнала абсолютна більшість показників проекту бюджету.

Тому навряд чи можна при цьому вважати серйозними аргументи на користь того, що внесений уточнений проект є нібито поправкою до раніше внесеного проекту закону про державний бюджет, а не новим проектом, бо суть кожного нового бюджету якраз і визначається співвідношенням і конкретними розмірами його показників, які зазнали тут істотних змін.

До того ж і за наявними матеріалами з усіх боків все має такий вигляд, що поданий уточнений проект бюджету, безперечно, є новим документом. Крім нових показників, в уточненому проекті пропоновано багато змін до інших статей проекту закону про бюджет і, зокрема, пропонується 7 нових статей (статті 20—26), кожна з яких має суттєве значення.

До того ж зміни до проекту бюджету грунтуються на пропозиціях щодо справді фундаментальних змін у податковому законодавстві, на що зазначу: згідно із законом, державний бюджет може грунтуватися **лише на чинному законодавстві з питань оподаткування**. Частина 4 статті 28 Закону України «Про бюджетну систему України» прямо зазначає: «У разі необхідності зміни чи доповнення вносяться спочатку до відповідних законів».

Принципово важливою є також та обставина, що відповідно до Регламенту Верховної Ради для Кабінету міністрів не передбачено можливостей втручатися в бюджетну процедуру на цьому етапі, вносити які-небудь поправки чи уточнення. Його робота над проектом бюджету починається далі — з опрацювання доповіді бюджетної комісії, затвердженої Верховною Радою.

Отже, змін надто багато, зміни надто принципові за надто короткий термін, і всі вони потребують окремого і детального аналізу.

Продовження бюджетного процесу за попереднім графіком, але на базі уточненого проекту бюджету, означало б сьогодні одне: виключення з бюджетного процесу поправок депутатів і комісій. Уникнути цього наслідку (очевидно неприйнятного для депутатів і Верховної Ради в цілому), який остаточно зруйнував би хід бюджетного процесу, можна лише розпочавши бюджетний процес спочатку — 20 днів на ознайомлення, доповідь-подання міністра фінансів, підготовка поправок і т. ін. щодо другого варіанта проекту бюджету.

Загалом можна сказати, що подання Кабінетом міністрів нового проекту державного бюджету в такий спосіб і у формі, як це подано, є кроком, певним чином, незрозумілим та деструктивним і таким, що зупиняє бюджетний процес в Україні. Це випливає із таких фактів:

— бюджетний процес на підставі першого проекту далі не може йти тим же шляхом, бо з'явився принципово інший проект, що перекреслив усі попередні процедурні дії;

— бюджетний процес на підставі нового проекту повинен починати свій відлік з 21 листопада, з подання нового проекту. Але для нормального розвитку він практично зовсім не має додаткових матеріалів (розрахунки, проекти законів про зміни податкового законодавства, інформаційні матеріали, передбачені чинним законодавством), тобто навіть значно більшою мірою, ніж перший проект, не кажучи про проект 1996 року. А головне — він не може рушити далі, перш ніж будуть прийняті всі нові податкові закони.

Навряд чи Кабінет міністрів справді мав на меті зупинити бюджетний процес. І йому в цьому ніхто не кидає докору. Скоріше всього керівництво Кабінету міністрів керувалося прагненням справді якнайскоріше втілити нові соціально-економічні ідеї в реальну політику і законодавство. В цьому разі за взаємного розуміння необхідності справді якісного бюджету і ефективної соціально-економічної політики в рамках Конституції і Закону вбачаються два варіанти можливих дій.

І варіант

— Кабінет міністрів визнає, що з поданням уточненого проекту бюджетний процес має починатися знову, з «нуля», і відкликає свій проект від 14.09.96 як такий, що втратив силу. Можливо, не всі регламентні строки мають надалі буквально дотримуватися (за обопільної доброї волі Верховної Ради і Кабінету міністрів), але послідовність і повнота всіх процедур обов'язкова відповідно до чинного законодавства.

— Кабінет міністрів (і виконавча влада взагалі) відмовляються від звинувачень Верховної Ради у гальмуванні бюджетного процесу;

— Кабінет міністрів невідкладно подає не тільки всі проекти податкових законів, а й усі необхідні розрахунки, інформаційні матеріали до нового проекту — все, що передбачено чинним законодавством;

— Верховна Рада розглядає проекти податкових законів і новий проект бюджету з максимально можливою (за процедурою відповідно до законодавства) швидкістю.

Є і другий варіант, до якого схиляється більшість депутатів, зокрема і я підтри-

(Закінчення на 4-й стор.).

Бюджет-97: Ми весь час поспішаємо. А треба зосередитись і працювати...

(Початок на 1-й, 3-й стор.).

мую цей варіант. Ми його обговорювали під час зустрічі у Президента з керівниками фракцій за участю Прем`єр-міністра. Суть цього варіанта в тому, щоб *продовжити сьогодні зупинену 5 листопада процедуру розгляду першого варіанта проекту державного бюджету України, внесеного Кабінетом міністрів України 14 вересня 1996 року.*

Тільки за цих умов «податкова революція» має шанс «відбутися». Інакше акція гучного її проголошення може стати значним деструктивним чинником — зруйнувати хід бюджетного процесу і спричинити ескалацію напруженості у стосунках між гілками влади, що ми вже бачимо сьогодні.

А головною причиною всіх неузгодженостей у бюджетному процесі вважаю недотримання з боку і Верховної Ради, і уряду норм чинного законодавства.

Думаю, що Комісія Верховної Ради з питань бюджету та Комісія з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності депутатів, Голова Верховної Ради і його заступники мусили б більш чітко діяти в цих умовах, вносячи відповідні пропозиції до Верховної Ради України. І тому ми перш за все мусимо діяти відповідно до Конституції та законів України. Бо вихід за правове поле бюджетного процесу, навіть аргументований найкращими намірами, в тому числі такими, як «зменшення податкового тиску», «поліпшення економічної ситуації», «податкова революція» і таке інше, нічого доброго не принесе.

По-друге, треба виділити питання стратегічні, до яких належать формування нового податкового законодавства і теж важливі, але поточні питання, пов'язані із прийняттям закону про державний бюджет на 1997 рік. Треба продовжити спільну роботу Верховної Ради та Кабінету міністрів над податковим законодавством з тим, щоб у 1998 рік Україна могла ввійти з новим податковим законодавством, і якісно, в суворій відповідності з законом розробленим, вчасно прийнятим державним бюджетом України.

І третє, останнє питання з цього ряду — щодо зменшення податкового тиску на національного товаровиробника у 1997 році в умовах діючих, так би мовити, податкових правил гри.

Змінювати правила за кілька тижнів до нового року чи протягом поточного року дуже небажано, а й, мабуть, неможливо у нинішній ситуації.

Проте зменшити самі ставки податків — у наших силах. І, як ви знаєте, Комісія з питань фінансів і банківської діяльності послідовно проводить цю роботу. Її треба прискорити на основі принципового рішення: якою мірою і наскільки має зменшитися те, що останнім часом отримало назву «податкового тиску».

Мабуть, щось інше, ніж так зване зволікання з прийняттям бюджету, є головною причиною нинішньої негативної ситуації в економіці України. Причину слід шукати в конкретній економічній політиці. Саме провали в економіці є головною причиною, яка штовхає декотрих у виконавчій владі на запровадження цензури, пропагандистські маніпуляції в засобах масової інформації, перекладання своєї вини на Верховну Раду. І тут є над чим замислитися.

Бо не можна відносити на недоліки лише податкової політики різницю майже в 20 млрд. гривень між дебіторською і кредиторською заборгованістю. Це пряме свідчення помилок у фінансово-кредитній політиці, власне — свідчення відсутності **обгрунтованості** економічної політики.

А що стосується бюджету, то треба повною мірою використати всі наші можливості, щоб урахувати обгрунтовані зауваження і пропозиції в подальшій підготовці цього важливого закону.

Ми весь час поспішаємо. А треба зосередитись і працювати. Треба налаштовуватися на серйозну і тривалу роботу й не робити легковажних заяв про можливе поліпшення ситуації через 2—3 місяці в результаті чергової манни небесної, тепер уже під назвою «податкова революція».

Нам весь час кажуть: «Подивіться, який великий дефіцит бюджету, і нічим його перекрити!..»

Є багато можливостей. Ось одна з них, яку підказують сусіди — молдовани. Протягом тривалого часу в останній період я спілкуюся з ними і поставив їм одне запитання: скажіть, будь ласка, як ви розраховуєтеся за газ? Бо в них ціни відпускні значно менші, точніше — закупівельні ціни менші. Ми купуємо газ по 80 доларів, і в тому числі 30 мільярдів кубометрів нам дають нібито безплатно, власне кажучи, як плату за транзит газу. А молдовани зрозуміли, що вигідніше пропускати транзит безплатно, але вхідну ціну ставити нормальну.

Отже, якби в нас була, скажімо, ціна газу 60 доларів за тисячу кубометрів, то тоді різниця 20 доларів на кожній тисячі кубометрів — відрахування до бюджету, а це більш як 5 млрд. гривень на рік. Ось один приклад конкретного покриття дефіциту бюджету. І це реально. Тільки треба в цьому напрямі працювати із сусідами. Так, як працюють країни Прибалтики, як працює Молдова.

І, нарешті, відповідним комісіям Верховної Ради та структурам виконавчої влади вже сьогодні слід розпочинати роботу над проектом бюджету на 1998 рік, щоб наприкінці наступного 1997 року нам не довелося би знову говорити про рік втрачених можливостей.

А що стосується наших дій тепер, то я вважаю за необхідне піти за другим із можливих варіантів розгляду сьогоднішнього питання — продовжити перерваний 5 листопада розгляд проекту державного бюджету, внесеного урядом 14 вересня цього року, не відхиляючи при цьому всього конструктивного, що можна, в рамках закону, врахувати, і з другого варіанта державного бюджету.

Реалізація цього варіанта передбачає вирішення трьох принципових питань: визначення суми доходів, видатків і дефіциту та затвердження доповіді Комісії з питань бюджету.

Проте останнє слово за вами.

У комісіях Верховної Ради України

Комісія з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності депутатів обговорила проект постанови Верховної Ради «Про організацію підготовки матеріалів щодо вирішення питання про дострокове припинення повноважень народних депутатів України», запропонований на розгляд сесії О. Морозом.

Комісія визнала за недоцільне змінювати порядок дострокового припинення повноважень народних депутатів, передбачений ст. 81 Конституції України та ст. ст. 243-11, 243-22 Цивільного процесуального кодексу України.

Розглядалися також проекти законів «Про оподаткування прибутку підприємств», «Про податок на доходи фізичних осіб», «Про податок на нерухомість».

Після обговорення члени комісії дійшли висновку, що ці законопроекти потребують доопрацювання.

На засіданні розглядався ряд інших питань, пов'язаних з діяльністю народних депутатів.

Члени Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією взяли участь в науково-практичній конференції «Проблеми кадрового та наукового забезпечення Комплексної цільової програми боротьби зі злочинністю на 1996—2000 роки», що відбулася в Харкові 6—7 грудня цього року.

Голова комісії Григорій Омельченко у своєму виступі зупинився на проблемах виконання законів у сфері боротьби з корупцією та організованою злочинністю, проблемах кадрової політики. На його думку, однією з основних причин поширення корупції в Україні є здебільшого непродумана, науково не обгрунтована, а інколи й авантюристична економічна, соціальна, правова, кадрова політика колишнього і нинішнього керівництва держави, невчасне законодавче забезпечення реформ.

Григорій Омельченко підкреслив, що без рішучого очищення державних органів, насамперед найвищого рівня, від посадових осіб, які себе скомпрометували, не може бути й мови про ефективну боротьбу з корупцією, а Комплексна цільова програма боротьби зі злочинністю так і залишиться на папері. Натомість у сфері кадрової політики триває практика «перетасовування старої колоди», призначення за принципом особистої відданості, землячтва. Ефективно діє принцип кругової поруки.

Віру громадян у здатність вести проголошену війну «п'ятій владі» підриває також небажання найвищих посадових осіб — Президента, Прем'єр-міністра, урядовців, народних депутатів України — опублікувати, як це вимагає Закон «Про боротьбу з корупцією», відомості про свої та членів своєї сім'ї доходи, цінні папери, нерухоме та цінне рухоме майно.

Голова комісії вкотре висловився за прийняття законів про скасування депутатської недоторканності, які понад два роки перебувають на розгляді Верховної Ради. Зволікання призводить до масової безкарності депутатів, які вчинили злочини, порушення конституційного принципу рівності всіх громадян перед законом і судом.

Відповідаючи на запитання щодо публікацій, які з'явилися останнім часом у деяких засобах масової інформації стосовно звинувачення його в поширенні недостовірної інформації, Григорій Омельченко сказав, що організована високопосадовими особами такого роду кампанія проти нього є не що інше, як намагання корумпованих осіб дезавуювати в такий спосіб оприлюднені ним факти про їх зловживання й уникнути передбаченої законом відповідальності. Загальновідомо, на тих, хто сьогодні реально протидіє корупції, чиниться шалений тиск, і не лише через засоби масової інформації.

За результатами роботи конференції прийнято рекомендації, що містять низку заходів у сфері організаційної діяльності, а також у галузі науково-методичного, нормативно-правового забезпечення Комплексної цільової програми боротьби зі злочинністю.

Комісія з питань науки та народної освіти за участю представників Кабінету Міністрів, відповідних міністерств і відомств обговорила пакет законопроектів щодо податкової політики в Україні.

Підтримуючи дії уряду стосовно поглиблення реформування економічних відносин, члени комісії підкреслили, що це повинно здійснюватися обгрунтованими, продуманими заходами, щоб не допустити остаточної руйнації, зокрема, освіти та науки.

У виступах багатьох депутатів прозвучала тривога, що прийняті в останній час уряодом практичні кроки виконавчої влади по скороченню державних видатків на розвиток освіти та науки, скасування відповідного режиму оподаткування благодійних і безприбуткових організацій, які є альтернативним джерелом підтримки цих галузей, гальмування державної підтримки інноваційної діяльності, невирішеність проблеми заборгованості та інші заходи разом з прийняттям нового податкового законодавства призведуть до ще більшого загострення соціальних проблем.

Наголошувалось, що сьогоднішня складна ситуація вимагає пошуків й прийняття законодавчою і виконавчою владою спільних узгоджених рішень, спрямованих на забезпечення виходу із економічної кризи без руйнування системи соціального захисту.

Особливу стурбованість у депутатів викликало те, що запропоновані податкові законопроекти можуть стати початком остаточного «колапсу» освіти і науки. Тому слід більш уважно вивчити можливі соціальні наслідки змін податкового законодавства, а також передбачити упереджувальну розробку законодавчих і нормативних документів щодо поступового реформування освіти і науки, створення адекватної системи підтримки цих галузей з боку уряду, місцевої влади.

За підсумками обговорення було створено робочу групу для детального вивчення наслідків введення в дію цього пакету законів, а також подальшого його доопрацювання.

Розглянувши проект Державного бюджету на 1997 рік, комісія з питань молоді, спорту і туризму констатувала, що запропоновані обсяги видатків на фінансування молодіжних програм, розвиток фізичної культури і спорту не відповідають навіть мінімальним потребам цих галузей, зводять нанівець реалізацію вимог Декларації про загальні засади державної молодіжної політики в Україні і виконання Державної програми про фізичну культуру і спорт.

При щорічному зменшенні обсягів фінансування Кабінет Міністрів так і не визначився з пріоритетами в сфері молодіжної політики й поданий проект закону про Державний бюджет на наступний рік це підтверджує. Не заплановано витрати на соціальний захист неповнолітніх, створення і функціонування притулків для неповнолітніх, які передбачені чинним законодавством (при потребі 39 млн. гривень заплановано надати лише 540 тисяч).

Не враховано і пропозиції щодо фінансування підготовки спортсменів України до зимових Олімпійських ігор 1998 року та зміцнення матеріальної бази центрів із зимових видів спорту. В черговий раз лишається поза увагою питання про виділення коштів на придбання антидопінгової лабораторії. Комісія також вимушена звернути увагу Міністерства фінансів і Міністерства економіки на те, що при складанні проекту Держбюджету було проігноровано виконання відповідної постанови Кабінету Міністрів про вдосконалення шляхів розвитку молодіжного житлового будівництва.

Члени комісії, розуміючи всю складність з формування видаткової частини бюджету, були одностайні в тому, що уряд в черговий раз планує показники цих витрат від досягнутого. За такого підходу соціально-культурна сфера, по суті, буде кинута державою напризволяще.

Комісія в прийнятому рішенні пропонує при покритті витрат на здійснення молодіжної політики, розвиток фізичної культури і спорту піти шляхом перерозподілу коштів. А саме, за рахунок скорочення видатків на відрядження за кордон відповідальних працівників органів державної влади, зменшення сум податкових асигнувань на боротьбу із злочинністю, скорочення витрат на утримання органів виконавчої влади та за рахунок погашення кредитів, виданих у 1994—1995 роках на підтримку пріоритетних галузей народного господарства. Слід також зажадати від Кабінету Міністрів звіт про стан фінансування за одинадцять місяців поточного року видаткових статей бюджету, що стосуються реалізації державної молодіжної політики та розвитку фізичної культури і спорту.

Прес-служба Верховної Ради України.

Думки з приводу

Коли таємне стане явним

ВЕРХОВНА РАДА *України минулого тижня продовжувала розглядати пакет законопроектів, надісланий Кабінетом міністрів, що так чи інакше стосується Державного бюджету на наступний рік. Частина проектів була схвалена, частина — «забракована». А втім, слово самим законодавцям...*

Анатолій Петренко («Аграрники за реформи»):

—Хоч нам представляли пакет законопроектів як нове слово в податковій, бюджетній політиці держави, насправді це було далеким від істини. Тільки два проекти законів — про платежі і про оподаткування прибутку — якоюсь мірою витримували критику. Після певного доопрацювання вони можуть бути прийнятими і матимуть позитивний вплив на бюджет і діяльність наших підприємств. Інші носять суто популістський характер і можуть завдати лише шкоди державному бюджету.

Думаю, що Верховна Рада як остаточна ланка в ланцюгу законодавства правильно зорієнтувалася в них. Боюся, що навіть після додаткової праці законопроекти не будуть прийняті, оскільки вони не мають під собою ні економічної, ні політичної бази.

Ось навіть сьогодні під личиною зняття податкового пресу нам був запропонований проект закону про внесення змін до Закону про зайнятість. Щоб підтримати цей документ, треба було мати гарантії уряду про те, що Фонд зайнятості повністю фінансуватиметься з бюджету. Однак таких гарантій немає, а це могло б загрожувати практичним розвалом важливого фонду. Трохи згодом ми чітко визначимося з джерелами фінансування фонду, щоб потім полегшити долю підприємств, і приймемо зважене рішення.

Стосовно бюджету. Уже всім відомо, що в його першому варіанті надто завищено прибуткову частину, її треба співвіднести з реаліями життя.

То як же тоді розроблювати видаткову частину? На жаль, бюджет лишається в «тумані» і донині. Цим і пояснюється наша негативна реакція на його схвалення. Хоча в кінці січня — на початку лютого ми все-таки повинні завершити і цю надто непросту роботу.

Леон Горохівський («Конституційний центр»):

—Коли я виїжджав до свого округу, зініціював «круглий стіл» щодо реформ податкової політики. Він проходив жваво й зацікавлено. Мої колеги й науковці дійшли такої думки: податки треба зменшувати, але не так швидко, поступово. Інакше теж можна наробити лиха, залишити державу без засобів існування.

Першочергово слід розібратися з так званими непрямими податками, яких близько двадцяти. До цих податків входять і відрахування у фонд зайнятості. Отож і під час сесійного засідання багато йшлося про те, що цей фонд неконтрольований, кошти його часто використовуються не за призначенням.

Я підтримую ту точку зору, що подібні відрахування мають вестися з бюджету, і тоді таємне стане явним.

Повертаюся до початкової думки. За нинішнього бюджету, який становить в доларовому еквіваленті близько 20 мільярдів, коли Чехія, що у вісім разів менша за Україну, теж має 20 мільярдів доларів, було б катастрофічно раптово зменшити податкові відрахування. Тим більше, що держава й досі не повернула людям зарплату.

Бюджет до цього часу складався, умовно кажучи, на проїдання, на розтягування. Надто вже мало грошей залишалося на вкладання у народне господарство. Що таке мільярд доларів, які лишалися на внутрішні інвестиції, коли економіка вимагає модернізації, структурної переорієнтації? За попередніми підрахунками, для цієї мети необхідно мати понад 100 мільярдів доларів.

Отже нам конче необхідні й зовнішні джерела фінансування. А чи маємо ми законодавчу базу, яка б заохочувала іноземних інвесторів? Тому у Верховній Раді триває напружена робота і над цим розділом економічного пакету законів.

Владислав Носов (позафракційний):

—Щодо поданого пакету законів мені пригадуються слова Салтикова-Щедріна: «Вам начинает казаться, что вы нечто сказочного паши. Стоит вам только пожелать, чтобы все исполнилось». Ось так декому з урядовців забажалося, щоб було прийнято все й одразу. А роботи на декілька місяців.

Мені незрозумілі такі некваліфіковані дії урядовців. Їм потрібно мати хоча б якесь уявлення про трудомісткість роботи над поданими документами. Украй несерйозно пропонувати таку кількість законів на якийсь місяць роботи.

Я вже не кажу про зміст поданих законопроектів, таких, наприклад, що стосуються зовнішньоекономічної діяльності. Ось так у державі й діється, коли ми за безцінь вивозимо сировину до інших країн.

І ще одне. У мене складається враження, що уряд хоче добувати гроші не за рахунок пожвавлення виробництва, а за рахунок інвалідських протезів. Що це за обрізування пільг нещасних людей, які втратили здоров'я і змогу нормально існувати, віддаючи всі сили нашій же державі?

Мені стає прикро від того, що в уряді явно бракує високоінтелектуальних ентузіастів. За всі ці роки в Кабінеті міністрів не знайшлося ентузіастів, які почали б комплектувати у себе бібліотеку для власної ж роботи. Це мені достеменно відомо.

В уряд нині прийшло багато людей із цехів і полів. Але то була одна справа, а керувати державою — то справа інша. І це прекрасно видно з рівня підготовки законопроектів, які ми одержуємо для роботи.

Це, так би мовити, крик відчаю. Бо надто мало часу нам залишилося для прийняття законопроектів, без яких далі рухатися неможливо.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

Рішення Ради регіонів при Президенті України

Рада регіонів при Президенті України прийняла рішення з питань, які виникають у зв'язку з розглядом проектів законів про місцеві державні адміністрації і про місцеве самоврядування в Україні. Згідно з ним висловлені під час засідання Ради зауваження і пропозиції передано Тимчасовій спеціальній комісії ВР України, прийнято звернення до Верховної Ради з пропозицією прискорити розробку й розгляд проектів законів з максимальним урахуванням пропозицій місцевих органів влади.

Рада регіонів прийняла також рішення про стан підготовки й розгляду проекту Державного бюджету на 1997 рік та пов'язані з ним зміни чинного законодавства. У ньому зазначено, що незатвердження Державного бюджету України на 1997 рік і неприйняття законів, потрібних для його реального виконання, призведе до дальшого занепаду виробництва, припинення інвестиційної діяльності, погіршення економічної та фінансової ситуації в державі. З огляду на це вирішено звернутися до ВР України з пропозицією прискорити розгляд і прийняття пакету законопроектів, спрямованих на реформування податкової політики, а також затвердження держбюджету на 1997 рік. Кабінетові міністрів України запропоновано у найкоротший термін доопрацювати пакет відповідних законодавчих актів. Центральним і місцевим органам виконавчої влади рекомендовано посилити контроль за додержанням податкової дисципліни, своєчасним внесенням платежів до держбюджету. В разі незатвердження держбюджету Президентові України запропоновано до 1 січня наступного року розглянути можливість припинення фінансування органів державної влади.

Репліка

Конституційні самосели на Банковій

ПРЕДСТАВНИКИ *всіх гілок влади нещодавно полегшено зітхнули — нарешті і в нас є Конституційний суд. Тепер, начебто, можна поставити крапку на перманентній війні законів, указів, розпоряджень тощо. Але, як засвідчили останні події, радість була передчасна.*

Що й показало вселення Конституційного суду в будинок на вулиці Банковій, 5/7. Ця будівля, відомо, — на балансі Верховної Ради, і саме сюди після ремонту мали переїхати комісії Верховної Ради України. Конституційному суду ж згідно з Указом Президента України було виділено приміщення на вулиці Жилянській. Однак виконавча влада і пан Тимченко вирішили по-своєму: за санкцією Кабміну та розпорядженням голови Конституційного суду в будинку на Банковій виламали двері у кабінетах на першому поверсі й поміняли замки. Суд має бути тут і край, а депутатів у приміщення не пускати — і все. Навіть задля годиться не запитали дозволу на вселення у власника, який, цілком ймовірно, міг погодитися на тимчасове перебування тут (доки завершать ремонт будинку на Жилянській) Конституційного суду. Одне слово, вчинили суто «по-конституційному».

Тепер настала черга замислитися над тим, що нас чекає в майбутньому, якщо голова КС та Кабмін й надалі трактуватимуть закони на свій лад?!

Василь ТУГЛУК.

Ювілеї

Скажи, хто твій клієнт, і я скажу, хто ти!

З *ПОЧАТКУ 1997 року колектив Кременчуцького нафтопереробного заводу покладе у свої кишені пластикові картки «Юнекскард».*

Емітував їх для зручності розрахунків у заводській касі, магазинах та на підприємствах обслуговування Юнексбанк, який щойно підсумував результати своєї трирічної діяльності. Акціонери, серед яких лідер нафтовидобувної промисловості АТ "Укртатнафта", Чорноморське морське пароплавство, Миколаївський морський порт, не приховують задоволення. За цей час Юнексбанк у 100 разів збільшив статутний фонд, і сьогодні він сягнув восьми мільйонів гривень. Однак уже прийнято рішення довести його до 20 мільйонів, бо для стрімкого нарощування капіталу є всі передумови. Юнексбанк активно працює на фондовому і кредитному ринках, забезпечує розрахунково-касове обслуговування у гривнях та іноземній валюті, співпрацює з Онексімбанком (Москва) в галузі фінансування експортно-імпортних операцій, має філії в Кременчуці, Миколаєві, Кривому Розі і ось тепер відкриває їх у Херсоні та Одесі. Взагалі спостерігати за діяльністю Юнексбанку приємно. Його проекти, скажімо, фінансування виробництва і постачання в Україну твелів для атомної енергетики, логічні й рентабельні. А концептуальні підходи, приміром, систематизація банківських процедур і запровадження єдиного консолідованого рахунку, перспективні і привабливі для будь-яких клієнтів. За словами голови правління Бориса Кушнірука, Юнексбанк готовий перейти до західної системи

обліку коштів, попри те, що усвідомлює, які проблеми стоять за цим рішенням. Зрозуміти його можна — нинішній бухгалтерський облік з теоремами подвійних рахунків банкіри порівнюють з непроглядним лісом, а загальноприйняту систему резервування — з подвійним дном своїх балансів, де легко приховати частину прибутків. Тому Юнексбанк закликає до чесної гри і сповідує її сам.

Отже, збігло три роки. І, хоч як дивно, а першим привітати банкірів «з іменинами» прийшли... хлопчики з капели Ревуцького. З'ясувалося, що шефи не перевелися, бо банк опікує молоді таланти, влаштовуючи не тільки зарубіжні гастролі, а й дбаючи про грошове заохочення. Власне, про благодійницьку діяльність Юнексбанку треба писати окремо — така вона багатогранна і насичена. Наприклад, у Київській держадміністрації вже лежить клопотання від багатьох відомих киян, і, зокрема, голови правління Юнексбанку, щодо спорудження паркової скульптури митцеві Зіновію Гердту, який нещодавно пішов з життя. Пропоновано увічнити його пам'ять у незабутньому образі пана Паніковського з кінокартини «Золоте теля». На розі Хрещатика і вулиці Прорізної.

Якщо це станеться, то пам'ятник, як на мене, набуде ширшого звучання, уособлюючи наш стрімкий і строкатий час.

Сергій ВЛАД.

На знімку: голова правління Юнексбанку Борис Кушнірук.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ПРОСВІТЯНИ НЕ ХОЧУТЬ КОРЧМИ

Правління чернігівської «Просвіти» провело прес-конференцію, на якій оголосило заяву-протест з приводу розміщення корчми в історичній пам'ятці XVIII століття — Колегіумі. Це призвело до появи загрозливої тріщини у старовинній будівлі, спорудженій під протекторатом Івана Мазепи. Заявники вимагають порушення кримінальної справи щодо винуватців.

На чийому боці суд?

Точка зору

Від редакції. Завтра, 18 грудня, Верховний суд України має розглянути касаційну скаргу Антона Денисовича Бутейка на рішення Київського міського суду про дострокове припинення його повноважень народного депутата за заявою Голови Верховної Ради.

Редакція надала можливість А. Бутейку на його прохання викласти в газеті свою точку зору на проблему. А оскільки Антон Денисович посилається на нашу публікацію «Стахановську лопату краще тримати обіруч», ми, за всього небажання сперечатися з шановним юристом-міжнародником, погоджуємося з ним: справді, закон не має зворотної сили. І на вимогу Закону України «Про вибори народних депутатів» усі кандидати в депутати писали заяви про зобов'язання звільнитися з попереднього місця роботи в разі обрання депутатом. Надаємо читачам можливість ознайомитися з текстом заяви, зокрема, пана Бутейка.

Конституція України, закони «Про вибори народних депутатів України», «Про статус народного депутата України», «Про державну службу» не дозволяють суміщення посад. Тобто після обрання не можна сидіти на двох стільцях.

Викладки автора про Зевса, Марса, Феміду, а також про холодильник і корову залишимо без коментарів.

До окружної виборчої комісії Камінь-Каширського виборчого округу № 70

Бутейка Антона Денисовича, проживає в м. Києві, по вул. Староноводницькій, 8 а, кв. 10; працює в Адміністрації Президента України.

Заява

Я, Бутейко Антон Денисович, зобов'язуюсь, що, в разі обрання мене депутатом Верховної Ради України і затвердження у відповідності з законодавством України, звільнюсь з нинішнього місця роботи.

23 січня 1994 року.

У певної частини політично активного населення України вироблено однозначно негативне ставлення до суміщення народними депутатами України законодавчої діяльності з перебуванням в урядових структурах. Таке суміщення розглядається як прояв антидемократії. При цьому не береться до уваги, що в значній кількості демократичних держав, включаючи Великобританію, Німеччину, член уряду одночасно має бути членом парламенту. І така практика не береться під сумнів.

Не будемо вдаватися в пояснення, очевидно одне: не останню роль у появі такого сприйняття відіграла успадкована нами низька правова культура, недостатня правова інформованість. Тому й не дивно, що Верховна Рада минулого скликання приймала закони і про вибори, і про статус народного депутата та інші, на які часто посилалися в політичних баталіях і які суперечили вимогам статті 93 старого Основного Закону України, за якою депутат мав здійснювати свої повноваження «як правило, не пориваючи з виробничою або службовою діяльністю».

Переконаний, що й нині ця інформація для багатьох читачів буде «відкриттям». Але так було. І коли я запропонував свого часу створити у Верховній Раді спеціальну робочу групу, яка проаналізувала б ці суперечності законодавства і внесла пропозиції щодо їх усунення, мою ініціативу підтримали лише 144 парламентарії.

Тому й не викликає подиву, що заяви Голови Верховної Ради до Київського міського суду про дострокове припинення повноважень окремих народних депутатів України сприйнято деким як каральний меч відступникам і порушникам Конституції. Не виключаю, що дехто вже з перших рядків цієї статті, особливо після публікації С. Писаренко в «Голосі України», подумає: «Ага, ми тут сидимо без зарплати і пенсії, а вони сидять на двох стільцях і зарплатах, і рука в них піднімається щось писати на своє виправдання!»

Не поспішайте з такими висновками: справа не така проста і однозначна навіть для юристів-фахівців. Адже після прийняття нової Конституції України йде процес її першого застосування, встановлюються прецеденти, від яких залежатиме демократія в нашій державі, права і свободи ваші і ваших дітей.

На мій погляд, громадська думка в Україні з цього питання формується значною мірою не на грунтовному знанні нової Конституції, а знову ж таки переважно під впливом політиків. Формуються спрощені стереотипи, що їх значно легше сприймають люди, ніж глибокий аналіз проблеми.

Передусім у широкого загалу нефахівців є схильність розглядати нову Конституцію як більш-менш досконалий юридичний документ. Певною мірою це так. Але —певною. А загалом треба пам'ятати, що Конституція —результат дуже багатьох компромісів між різними політичними силами. І, незважаючи на залучення багатьох юристів до її опрацювання, вона містить чимало суперечностей. З другого боку, ситуація ускладнюється необхідністю узгодження норм, що існували до її прийняття. Тому винятково важливе значення, особливо на першому етапі застосування, має її тлумачення.

По-друге, навіть фахівці високої кваліфікації не позбавлені «гріха» розглядати «справу депутатів-сумісників» через призму обмеженої кількості статей Конституції, а не в цілому, без урахування головних її принципів. Одним із таких принципів у справді правовій державі є: закон не може мати зворотної сили. Тому й передбачена статтею 22 Конституції норма, згідно з якою «не допускається звуження змісту та обсягу» існуючих на час її прийняття прав і свобод.

І справді, яка була б ваша реакція, якби магазин, у якому ви раніше купили холодильник за сто гривень, після прийняття нової Конституції України підвищив ціну і вимагав від вас доплатити за нього ще двадцять гривень? Маловірогідно, що ви з великим задоволенням побігли б до каси, щоб негайно викласти двадцять кровних і поліпшити дебіт-кредит цього магазину.

Що ж стосується депутатів, то хотів би нагадати про цитовану вище статтю 93 Конституції. З її врахуванням не можна виключати тлумачення, за яким нинішній склад парламенту може суміщати депутатську діяльність з іншими посадами. Парадокс? Але таке тлумачення має право на життя, навіть беручи до уваги принцип поділу влад. Особливо, якщо взяти до уваги перехідні положення Конституції, згідно з якими практично всі органи влади зберігають свої повноваження до закінчення строку їх обрання чи призначення. І Верховна Рада не може бути винятком.

Звичайно, можна цьому заперечити, висунути іншу думку. Але ні моє, ні ваше тлумачення, ні думка Голови Верховної Ради чи навіть самої Верховної Ради, чи будь-якого суду загальної юрисдикції стосовно цього сьогодні не може мати жодного юридичного значення чи наслідків. Верховна Рада тепер — не господар Основного документа, який вона народила. За статтею 147 Конституції лише Конституційний суд України є тим єдиним органом, який дає офіційне тлумачення Конституції та законів України.

Існує ще один конституційний принцип, закріплений у статті 19 Конституції. Згідно з нею посадові особи «зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України». Саме в контексті цього принципу цікаво розглянути факт подання О. Морозом до Київського суду заяв про дострокове припинення повноважень деяких «депутатів-сумісників ». Він зробив це нібито на підставі статей 243-21 та 243-22 Цивільного процесуального кодексу України. Чи мав він на це право?

Як відомо, Верховна Рада України справді приймала Закон України «Про внесення доповнень до Цивільного процесуального кодексу України» від 3 липня 1996 року, яким вносилися доповнення до статей ЦПК і яким передбачено надання Голові Верховної Ради України права подавати заяви до суду про дострокове припинення повноважень народного депутата України. Проте такі повноваження Голова одержить лише після набуття чинності цим Законом. А згідно з частиною II цього Закону, він мав набрати чинності лише «після прийняття народними депутатами України присяги відповідно до Конституції України».

Але досі присягу не прийняли 63 народних депутати України. Таким чином, присяга не прийнята у відповідності до Конституції, і Закон про доповнення ЦПК України є нечинний. Як наслідок цього, згадані заяви до суду О. Мороз не мав права подавати. Він перевищив свої повноваження, бо офіційно витлумачив Закон України про доповнення до ЦПК України як такий, що набрав чинності. І зробив це всупереч точці зору Комісії з питань правової політики та судово-правової реформи, яка є єдиним органом у структурі державної влади, що може робити рекомендаційне роз'яснення закону. Усвідомлюючи суперечливий характер питання, ця комісія зробила висновок про недоцільність прийняття будь-яких рішень, що випливають із згаданого Закону про доповнення ЦПК України.

Твердження представників влади виконавчої чи законодавчої про те, що, мовляв, Конституція не визначає, скільки депутатів мають скласти присягу, не витримує критики, бо саме собою це вже було б спробою офіційно тлумачити Конституцію України. А це вже знову ж таки є прерогативою Конституційного суду і нікого іншого.

Звичайно, ніхто не може заперечити права Голови Верховної Ради мати свою точку зору і як посадовій особі діяти відповідним чином. Але, якщо інші, такі самі, як і він, суб'єкти законодавчої ініціативи — і Комісія Верховної Ради, і понад сто народних депутатів — мають іншу точку зору на тлумачення і звертаються до Конституційного суду, то, мабуть, усе-таки він мав це врахувати.

Тому не дивно, що в депутатському зверненні до Генерального прокурора України група депутатів стверджувала, що, «подаючи до суду на своїх політичних противників, О. О. Мороз керувався інтересами соціалістичної партії на дискредитацію політичних опонентів, зловжив владою та своїм службовим станом. Є підстави стверджувати, що він справляв вплив на суддів Київського суду. Такими діями він завдав істотної шкоди не лише охоронюваним законом правам народних депутатів, а й правосуддю в державі.

Зазначені дії цілком підпадають під кваліфікацію статті 165 Кримінального кодексу України».

А якщо навіть допустити, що у нього було таке право, то якими критеріями він керувався при доборі кандидатів на подання до суду в «першій обоймі»? За нормальною логікою, він мав би передусім ураховувати статтю 24 Конституції, за якою громадяни України є рівними перед законом, і не допускається привілеїв чи обмежень, у тому числі за ознаками політичних переконань. Далі, він мав би чинити на підставі Постанови Верховної Ради від 2 липня ц. р., якою йому доручалось звернутися до суду щодо тих народних депутатів України,«які не перейшли на постійну роботу у Верховну Раду України». Як вчинив Голова парламенту? Вибірково. Тобто до першої групи «жертв» потрапляють люди з правоцентристськими поглядами, навіть ті, хто давно оформлений і працює на постійній роботі в парламенті, чиї трудові книжки є у відділі кадрів Верховної Ради, і де одержують заробітну плату. З другого боку, поза увагою залишалися ті депутати, хто посідав близьку йому політичну позицію, хто навіть фізично не міг регулярно брати участь у засіданнях Верховної Ради, бо обіймає посаду посла України в іншій державі, але належить до соціалістичної фракції.

То чи можна кваліфікувати такі дії Голови парламенту як рівноправні та недискримінаційні, як такі, що не суперечать ст.24 Конституції? В умовах політичної боротьби автоматично постає ленінське запитання: «А кому це вигідно?» Це запитання особливо актуальне в ситуації, коли 63 члени національного парламенту свідомо не складають присяги на вірність Україні, коли деякі члени цієї групи «відмовників» закликають до розміщення збройних сил іноземної держави в областях України, коли лише з перевагою в кілька голосів (38 — проти, 11 — утримались, а 37 — не голосують) вдається прийняти Заяву Верховної Ради, яка містить відсіч територіальним претензіям сусідньої держави.

Абсолютно очевидно, що описаний вище «відстріл» депутатів-державників має цілком конкретну мету: змінити баланс сил у парламенті. Тому згадані судові процеси мають не суто правовий зміст, а набирають виключно політичного характеру. При цьому не буде перебільшенням стверджувати, що дехто з суддів уже взяв на себе роль офіційного тлумача того, чи застосовуються статті 78 і 79 Конституції України до нинішнього складу Верховної Ради України, і став виконавцем політичної розправи над представниками демократичних сил центристського спрямування. Адже право на таке тлумачення має лише Конституційний суд, який уже існує. Спроби інших зробити це нагадують поділ спадщини при живому батькові і можуть розглядатись як перевищення повноважень. Такі дії вже є предметом Кримінального кодексу України.

І кілька слів до моїх виборців. Вам відомо, що мені доводилося одержувати багато скарг від вас на несправедливі рішення чи вироки суду. Я добросовісно звертав увагу відповідних органів, як це передбачено законом, щоб захистити ваші права. Але завжди переконував вас у тому, що всі суди у нас справедливі, бо чи готові ми психологічно вважати справедливим рішення, якщо воно не повністю відповідає баченню кожного з нас? Перший серйозний сумнів у моїй правоті закрався після того, як не зумів допомогти виборцю з Камінь-Каширського району одержати з допомогою суду гроші за продану ним власну корову. На жаль, тепер мав нагоду переконатися на власному досвіді, що і в Києві є окремі судді, які не завжди керуються законом. Інакше, як можна пояснити незаперечний факт, коли народний суддя О. Євтушенко підписує листа про виклик мене до суду ще навіть до того, як Голова Верховної Ради підписав і надіслав заяву до суду про дострокове припинення моїх повноважень.

Завжди гордився вашою довірою і прагнув її чесно виправдати. Нині ставиться під загрозу мій статус вашого депутата. Та чи вправі я відійти від тих принципів і переконань, яких завжди дотримувався, і піддатися тиску тих, хто не готовий вірно служити Україні? Чи вправі змінити свої правові переконання? Адже здача позицій депутатами-сумісниками означала б, що, маючи свої погляди, вони не мають громадянської сміливості відстояти їх до кінця, незважаючи на те, що їх позиція може не поділятися кимось у суспільстві? Цим було б дано поганий приклад. Ми повинні навчитися захищати права, в т. ч. і через суд. У даному разі мова йде не про порушення закону сумісниками, а про бажання підкоритися рішенню того державного органу, якому таке повноваження надається Конституцією.

Слід зауважити, що судові справи про «сумісництво» свідчать про те, що в політичній канві України з'явився якісно новий візерунок: боротьба представників законодавчого Олімпу вже не обмежується залою Верховної Ради, а активно переміщується до засідань суду. В принципі, звернення наших політичних Зевсів за допомогою до Феміди, а не до Марса, можна лише вітати. Адже вже сама поява могутніх печерських «богів» в апартаментах правосуддя має додати сил і значимості охлялій за радянські часи Феміді. Це є початком формування нової політично-правової культури, яка притаманна справді демократичним суспільствам.

Чи витримає суд це випробування на зрілість і готовність бути об'єктивною третьою гілкою влади, чи зможе він впоратися з тим непростим нормативним матеріалом, що напрацював наш строкатий парламент, чи утримається від спокуси зіграти свою власну політичну гру, підігравши одній або іншій гілці влади, чи зуміють суди загальної юрисдикції на чолі з Верховним судом «мирно співіснувати» з Конституційним судом, не втручаючися у «внутрішні справи» один одного, і, нарешті, чи скоро ми станемо повноцінною правовою державою, — на всі ці непрості запитання дасть відповідь час. Перші кроки до цього дуже непрості. Та будьмо оптимістами.

Антон БУТЕЙКО,
народний депутат України.

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО ВІДПУСТКИ

Цей Закон встановлює державні гарантії права на відпустки, визначає умови, тривалість і порядок надання їх працівникам для відновлення працездатності, зміцнення здоров`я, а також для виховання дітей, задоволення власних життєво важливих потреб та інтересів, всебічного розвитку особи.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Законодавство про відпустки

Державні гарантії та відносини, пов`язані з відпусткою, регулюються Конституцією України, цим Законом, Кодексом законів про працю України, іншими законами та нормативно-правовими актами України.

Стаття 2. Право на відпустки

Право на відпустки мають громадяни України, які перебувають у трудових відносинах з підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності, виду діяльності та галузевої належності, а також працюють за трудовим договором у фізичної особи (далі — підприємство).

Іноземні громадяни та особи без громадянства, які працюють в Україні, мають право на відпустки нарівні з громадянами України.

Право на відпустки забезпечується:

гарантованим наданням відпустки визначеної тривалості із збереженням на її період місця роботи (посади), заробітної плати (допомоги) у випадках, передбачених цим Законом;

забороною заміни відпустки грошовою компенсацією, крім випадків, передбачених статтею 24 цього Закону.

Стаття 3. Право на відпустки у разі звільнення

За бажанням працівника у разі його звільнення (крім звільнення за порушення трудової дисципліни) йому має бути надано невикористану відпустку з наступним звільненням. Датою звільнення в цьому разі є останній день відпустки.

У разі звільнення працівника у зв`язку із закінченням строку трудового договору невикористана відпустка може за його бажанням надаватися й тоді, коли час відпустки повністю або частково перевищує строк трудового договору. У цьому випадку чинність трудового договору продовжується до закінчення відпустки.

Стаття 4. Види відпусток

Установлюються такі види відпусток:

1) щорічні відпустки:

основна відпустка (стаття 6 цього Закону);

додаткова відпустка за роботу із шкідливими та важкими умовами праці (стаття 7 цього Закону);

додаткова відпустка за особливий характер праці (стаття 8 цього Закону);

інші додаткові відпустки, передбачені законодавством;

2) додаткові відпустки у зв`язку з навчанням (статті 13, 14 і 15 цього Закону);

3) творча відпустка (стаття 16 цього Закону);

4) соціальні відпустки:

відпустка у зв`язку з вагітністю та пологами (стаття 17 цього Закону);

відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (стаття 18 цього Закону);

додаткова відпустка працівникам, які мають дітей (стаття 19 цього Закону);

5) відпустки без збереження заробітної плати (статті 25, 26 цього Закону).

Законодавством, колективним договором, угодою та трудовим договором можуть установлюватись інші види відпусток.

Стаття 5. Визначення тривалості відпусток

Тривалість відпусток визначається цим Законом, іншими законами та іншими нормативно-правовими актами України і незалежно від режимів та графіків роботи розраховується в календарних днях.

Святкові та неробочі дні (стаття 73 Кодексу законів про працю України) при визначенні тривалості відпусток не враховуються.

Розділ II. ЩОРІЧНІ ВІДПУСТКИ

Стаття 6. Щорічна основна відпустка та її тривалість

Щорічна основна відпустка надається працівникам тривалістю не менш як 24 календарних дні за відпрацьований робочий рік, який відлічується з дня укладення трудового договору.

Промислово-виробничому персоналу вугільної, сланцевої, металургійної, електроенергетичної промисловості, а також зайнятому на відкритих гірничих роботах, на роботах на поверхні шахт, розрізів, кар`єрів і рудників, на будівельно-монтажних роботах у шахтному будівництві, на транспортуванні та збагаченні корисних копалин, надається щорічна основна відпустка тривалістю 24 календарних дні із збільшенням за кожних два відпрацьованих роки на 2 календарних дні, але не більше 28 календарних днів.

Працівникам, зайнятим на підземних гірничих роботах та в розрізах, кар`єрах і рудниках глибиною 150 метрів і нижче, надається щорічна основна відпустка тривалістю 28 календарних днів незалежно від стажу роботи, а в розрізах, кар`єрах і рудниках глибиною до 150 метрів — 24 календарних дні із збільшенням на 4 календарних дні при стажі роботи на даному підприємстві 2 роки і більше.

Працівникам лісової промисловості та лісового господарства, державних заповідників, національних парків, що мають лісові площі, лісомисливських господарств, постійних лісозаготівельних і лісогосподарських підрозділів інших підприємств, а також лісництв надається щорічна основна відпустка тривалістю 28 календарних днів за Списком робіт, професій і посад, затверджуваним Кабінетом Міністрів України.

Воєнізованому особовому складу гірничорятувальних частин надається щорічна основна відпустка тривалістю 30 календарних днів, невоєнізованим працівникам гірничорятувальних частин — 24 календарних дні із збільшенням за кожних два відпрацьованих роки на 2 календарних дні, але не більше 28 календарних днів.

Керівним, педагогічним, науково-педагогічним працівникам освіти та науковим працівникам надається щорічна основна відпустка тривалістю до 56 календарних днів у порядку, затверджуваному Кабінетом Міністрів України.

Інвалідам I і II груп надається щорічна основна відпустка тривалістю 30 календарних днів, а інвалідам III групи — 26 календарних днів.

Особам віком до вісімнадцяти років надається щорічна основна відпустка тривалістю 31 календарний день.

Сезонним працівникам, а також тимчасовим працівникам відпустка надається пропорційно до відпрацьованого ними часу. Список сезонних робіт і сезонних галузей затверджується Кабінетом Міністрів України.

Положення цієї статті щодо тривалості щорічної основної відпустки не поширюються на працівників, тривалість відпустки яким установлюється іншими актами законодавства, проте тривалість їх відпустки не може бути меншою, за передбачену частинами першою, сьомою і восьмою цієї статті.

Стаття 7. Щорічна додаткова відпустка за роботу із шкідливими і важкими умовами праці та її тривалість

Щорічна додаткова відпустка за роботу із шкідливими і важкими умовами праці тривалістю до 35 календарних днів надається працівникам, зайнятим на роботах, пов`язаних із негативним впливом на здоров`я шкідливих виробничих факторів, за Списком виробництв, цехів, професій і посад, затверджуваним Кабінетом Міністрів України.

Конкретна тривалість відпустки, зазначеної в частині першій цієї статті, встановлюється колективним чи трудовим договором залежно від результатів атестації робочих місць за умовами праці та часу зайнятості працівника в цих умовах.

Стаття 8. Щорічна додаткова відпустка за особливий характер праці та її тривалість

Щорічна додаткова відпустка за особливий характер праці надається:

1) окремим категоріям працівників, робота яких пов`язана з підвищеним нервово-емоційним і інтелектуальним навантаженням або виконується в особливих природних географічних і геологічних умовах та умовах підвищеного ризику для здоров`я, —тривалістю до 35 календарних днів за Списком виробництв, робіт, професій і посад, затверджуваним Кабінетом Міністрів України;

2) працівникам з ненормованим робочим днем — тривалістю до 7 календарних днів згідно із списками посад, робіт та професій, визначених колективним договором, угодою.

Конкретна тривалість щорічної додаткової відпустки за особливий характер праці встановлюється колективним чи трудовим договором залежно від часу зайнятості працівника в цих умовах.

Стаття 9. Обчислення стажу роботи, що дає право на щорічну відпустку

До стажу роботи, що дає право на щорічну основну відпустку (стаття 6 цього Закону), зараховуються:

1) час фактичної роботи (в тому числі на умовах неповного робочого дня) протягом робочого року, за який надається відпустка;

2) час, коли працівник фактично не працював, але за ним згідно з законодавством зберігалися місце роботи (посада) та заробітна плата повністю або частково (в тому числі час оплаченого вимушеного прогулу, спричиненого незаконним звільненням або переведенням на іншу роботу);

3) час, коли працівник фактично не працював, але за ним зберігалося місце роботи (посада) і йому виплачувалася допомога по державному соціальному страхуванню, за винятком частково оплачуваної відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку;

4) час, коли працівник фактично не працював, але за ним зберігалося місце роботи (посада) і йому не виплачувалася заробітна плата у порядку, визначених статтею 25 і частиною другою статті 26 цього Закону, за винятком відпустки без збереження заробітної плати для догляду за дитиною до досягнення нею шестирічного віку;

5) час навчання з відривом від виробництва тривалістю менше 10 місяців на денних відділеннях професійно-технічних закладів освіти;

6) час навчання новим професіям (спеціальностям) осіб, звільнених у зв`язку із змінами в організації виробництва та праці, у тому числі з ліквідацією, реорганізацією або перепрофілюванням підприємства, скороченням чисельності або штату працівників;

7) інші періоди роботи, передбачені законодавством.

До стажу роботи, що дає право на щорічні додаткові відпустки (статті 7 та 8 цього Закону), зараховуються:

1) час фактичної роботи із шкідливими, важкими умовами або з особливим характером праці, якщо працівник зайнятий у цих умовах не менше половини тривалості робочого дня, встановленої для працівників даного виробництва, цеху, професії або посади;

2) час щорічних основної та додаткових відпусток за роботу із шкідливими, важкими умовами і за особливий характер праці;

3) час роботи вагітних жінок, переведених на підставі медичного висновку на легшу роботу, на якій вони не зазнають впливу несприятливих виробничих факторів.

Якщо працівник, переведений на роботу на інше підприємство, повністю або частково не використав щорічні основну та додаткові відпустки, то до стажу роботи, що дає право на щорічні основну та додаткові відпустки, зараховується час, за який він не використав ці відпустки за попереднім місцем роботи.

Стаття 10. Порядок надання щорічних відпусток

Щорічна додаткова відпустка (статті 7 і 8 цього Закону) надається понад щорічну основну відпустку за однією підставою, обраною працівником. Порядок надання додаткової відпустки з кількох підстав встановлює Кабінет Міністрів України.

Щорічні відпустки за бажанням працівника можуть надаватись одночасно з щорічною основною відпусткою або окремо від неї.

Загальна тривалість щорічних основної та додаткових відпусток не може перевищувати 59 календарних днів, а для працівників, зайнятих на підземних гірничих роботах, — 69 календарних днів.

Щорічні основна та додаткові відпустки надаються працівникові з таким розрахунком, щоб вони були використані, як правило, до закінчення робочого року.

Право працівника на щорічні основну та додаткові відпустки повної тривалості у перший рік роботи настає після закінчення шести місяців безперервної роботи на даному підприємстві.

У разі надання працівникові зазначених щорічних відпусток до закінчення шестимісячного терміну безперервної роботи їх тривалість визначається пропорційно до відпрацьованого часу, за винятком випадків, передбачених частиною сьомою цієї статті.

Щорічні відпустки повної тривалості до настання шестимісячного терміну безперервної роботи у перший рік роботи на даному підприємстві за бажанням працівника надаються:

1) жінкам — перед відпусткою у зв`язку з вагітністю та пологами або після неї, а також жінкам, які мають двох і більше дітей віком до 15 років або дитину-інваліда;

2) інвалідам;

3) особам віком до вісімнадцяти років;

4) чоловікам, дружини яких перебувають у відпустці у зв`язку з вагітністю та пологами;

5) особам, звільненим після проходження строкової військової або альтернативної (невійськової) служби, якщо після звільнення із служби вони були прийняті на роботу протягом трьох місяців, не враховуючи часу переїзду на постійне місце проживання;

6) сумісникам — одночасно з відпусткою за основним місцем роботи;

7) працівникам, які успішно навчаються в закладах освіти та бажають приєднати відпустку до часу складання іспитів, заліків, написання дипломних, курсових, лабораторних та інших робіт, передбачених навчальною програмою;

8) працівникам, які не використали за попереднім місцем роботи повністю або частково щорічну основну відпустку і не одержали за неї грошової компенсації;

(Продовження на 8-й стор.).

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про порядок введення в дію Закону України «Про відпустки»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про відпустки» з 1 січня 1997 року, статті 7, 8 і частину першу статті 10 — з 1 січня 1998 року.

2. Зберегти відпустки раніше встановленої тривалості за працівниками:

зайнятими на роботах із шкідливими та важкими умовами праці — до введення в дію Закону України «Про відпустки» в повному обсязі (до 1 січня 1998 року);

які користувались відпусткою більшої тривалості, ніж передбачено цим Законом, на весь час їх роботи на даному підприємстві, в установі, організації на посадах, професіях, роботах, що давало їм право на цю відпустку.

3. До приведення законодавства у відповідність з Законом України «Про відпустки" застосовуються закони та інші нормативно-правові акти у частині, що не суперечить цьому Закону.

4. Кабінету Міністрів України:

до 15 березня 1997 року прийняти рішення про забезпечення реалізації цього Закону та подати до Верховної Ради України пропозиції про приведення законодавчих актів України у відповідність з цим Законом;

до 15 липня 1997 року затвердити списки виробництв, цехів, робіт, професій і посад із шкідливими та важкими умовами і особливим характером праці, зайнятість в яких дає право на щорічну додаткову відпустку.

Голова Верховної Ради України
О.МОРОЗ.

м. Київ, 15 листопада 1996 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО ВІДПУСТКИ

(Початок на 7-й стор.).

9) працівникам, які мають путівку (курсівку) для санаторно-курортного (амбулаторно-курортного) лікування;

10) батькам—вихователям дитячих будинків сімейного типу;

11) в інших випадках, передбачених законодавством, колективним або трудовим договором.

Щорічні відпустки за другий та наступні роки роботи можуть бути надані працівникові в будь-який час відповідного робочого року.

Черговість надання відпусток визначається графіками, які затверджуються власником або уповноваженим ним органом за погодженням з профспілковим чи іншим уповноваженим на представництво трудовим колективом органом, і доводиться до відома всіх працівників. При складанні графіків ураховуються інтереси виробництва, особисті інтереси працівників та можливості для їх відпочинку.

Конкретний період надання щорічних відпусток в межах, установлених графіком, узгоджується між працівником і власником або уповноваженим ним органом, який зобов`язаний повідомити працівника про дату початку відпустки не пізніш як за два тижні до встановленого графіком терміну.

Власник або уповноважений ним орган зобов`язаний вести облік відпусток, що надаються працівникам.

Щорічні відпустки за бажанням працівника в зручний для нього час надаються:

1) особам віком до вісімнадцяти років;

2) інвалідам;

3) жінкам перед відпусткою у зв'язку з вагітністю та пологами або після неї;

4) жінкам, які мають двох і більше дітей віком до 15 років або дитину-інваліда;

5) одинокій матері (батьку), які виховують дитину без батька (матері); опікунам, піклувальникам або іншим самотнім особам, які фактично виховують одного або більше дітей віком до 15 років за відсутності батьків;

6) дружинам (чоловікам) військовослужбовців;

7) ветеранам праці та особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною;

8) ветеранам війни, особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, а також особам, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;

9) батькам—вихователям дитячих будинків сімейного типу;

10) в інших випадках, передбачених законодавством, колективним або трудовим договором.

Керівним, педагогічним, науковим, науково-педагогічним працівникам, спеціалістам закладів освіти щорічні відпустки повної тривалості у перший та наступні робочі роки надаються у період літніх канікул незалежно від часу прийняття їх на роботу.

Працівникам, які навчаються в закладах освіти без відриву від виробництва, щорічні відпустки за їх бажанням приєднуються до часу проведення настановних занять, виконання лабораторних робіт, складання заліків та іспитів, часу підготовки і захисту дипломного проекту та інших робіт, передбачених навчальною програмою.

Працівникам, які навчаються в середніх загальноосвітніх вечірніх (змінних) школах, класах, групах з очною, заочною формами навчання при загальноосвітніх школах, щорічні відпустки за їх бажанням надаються з таким розрахунком, щоб вони могли бути використані до початку навчання в цих закладах.

Працівникам художньо-постановочної частини і творчим працівникам театрів щорічні відпустки повної тривалості надаються в літній період у кінці театрального сезону незалежно від часу прийняття їх на роботу.

Стаття 11. Перенесення щорічної відпустки

Щорічна відпустка на вимогу працівника повинна бути перенесена на інший період у разі:

1) порушення власником або уповноваженим ним органом терміну повідомлення працівника про час надання відпустки (частина десята статті 10 цього Закону);

2) несвоєчасної виплати власником або уповноваженим ним органом заробітної плати працівнику за час щорічної відпустки (частина перша статті 21 цього Закону).

Щорічна відпустка повинна бути перенесена на інший період або продовжена в разі:

1) тимчасової непрацездатності працівника, засвідченої у встановленому порядку;

2) виконання працівником державних або громадських обов`язків, якщо згідно з законодавством він підлягає звільненню на цей час від основної роботи із збереженням заробітної плати;

3) настання строку відпустки у зв`язку з вагітністю та пологами;

4) збігу щорічної відпустки з відпусткою у зв`язку з навчанням.

Щорічна відпустка за ініціативою власника або уповноваженого ним органу, як виняток, може бути перенесена на інший період тільки за письмовою згодою працівника та за погодженням з профспілковим або іншим уповноваженим на представництво трудовим колективом органом у разі, коли надання щорічної відпустки в раніше обумовлений період може несприятливо відбитися на нормальному ході роботи підприємства, та за умови, що частина відпустки тривалістю не менше 24 календарних днів буде використана в поточному робочому році.

У разі перенесення щорічної відпустки новий термін її надання встановлюється за згодою між працівником і власником або уповноваженим ним органом. Якщо причини, що зумовили перенесення відпустки на інший період, настали під час її використання, то невикористана частина щорічної відпустки надається після закінчення дії причин, які її перервали, або за згодою сторін переноситься на інший період з додержанням вимог статті 12 цього Закону.

Забороняється надання щорічних відпусток повної тривалості протягом двох років підряд, а також ненадання їх протягом робочого року особам віком до вісімнадцяти років та працівникам, які мають право на щорічні додаткові відпустки за роботу із шкідливими і важкими умовами чи з особливим характером праці.

Стаття 12. Поділ щорічної відпустки на частини. Відкликання з відпустки

Щорічну відпустку на прохання працівника може бути поділено на частини будь-якої тривалості за умови, що основна безперервна її частина становитиме не менше 14 календарних днів.

Невикористану частину щорічної відпустки має бути надано працівнику, як правило, до кінця робочого року, але не пізніше 12 місяців після закінчення робочого року, за який надається відпустка.

Відкликання з щорічної відпустки допускається за згодою працівника лише для відвернення стихійного лиха, виробничої аварії або негайного усунення їх наслідків, для відвернення нещасних випадків, простою, загибелі або псування майна підприємства з додержанням вимог частини першої цієї статті та в інших випадках, передбачених законодавством.

Розділ III. ДОДАТКОВІ ВІДПУСТКИ У ЗВ`ЯЗКУ З НАВЧАННЯМ. ТВОРЧА ВІДПУСТКА

Стаття 13. Відпустка у зв`язку з навчанням у середніх закладах освіти

Працівникам, які здобувають загальну середню освіту в середніх загальноосвітніх вечірніх (змінних) школах, класах, групах з очною, заочною формами навчання при загальноосвітніх школах, надається додаткова оплачувана відпустка на період складання:

1) випускних іспитів в основній школі — тривалістю 10 календарних днів;

2) випускних іспитів у старшій школі — тривалістю 23 календарних дні;

3) перевідних іспитів в основній та старшій школах — від 4 до 6 календарних днів без урахування вихідних.

Працівникам, які складають іспити екстерном за основну або старшу школу, надається додаткова оплачувана відпустка тривалістю відповідно 21 та 28 календарних днів.

Стаття 14. Відпустка у зв`язку з навчанням у професійно-технічних закладах освіти

Працівникам, які успішно навчаються на вечірніх відділеннях професійно-технічних закладів освіти, надається додаткова оплачувана відпустка для підготовки та складання іспитів загальною тривалістю 35 календарних днів протягом року.

Стаття 15. Відпустка у зв`язку з навчанням у вищих закладах освіти та аспірантурі

Працівникам, які успішно навчаються без відриву від виробництва у вищих закладах освіти з вечірньою та заочною формами навчання, надаються додаткові оплачувані відпустки:

1) на період настановних занять, виконання лабораторних робіт, складання заліків та іспитів для тих, хто навчається на першому та другому курсах у вищих закладах освіти:

першого та другого рівнів акредитації з вечірньою формою навчання — 10 календарних днів щорічно,

третього та четвертого рівнів акредитації з вечірньою формою навчання — 20 календарних днів щорічно,

незалежно від рівня акредитації з заочною формою навчання —30 календарних днів щорічно;

2) на період настановних занять, виконання лабораторних робіт, складання заліків та іспитів для тих, хто навчається на третьому і наступних курсах у вищих закладах освіти:

першого та другого рівнів акредитації з вечірньою формою навчання — 20 календарних днів щорічно,

третього та четвертого рівнів акредитації з вечірньою формою навчання — 30 календарних днів щорічно,

незалежно від рівня акредитації з заочною формою навчання —40 календарних днів щорічно;

3) на період складання державних іспитів у вищих закладах освіти незалежно від рівня акредитації — 30 календарних днів;

4) на період підготовки та захисту дипломного проекту (роботи) студентам, які навчаються у вищих закладах освіти з вечірньою та заочною формами навчання першого та другого рівнів акредитації — два місяці, а у вищих закладах освіти третього і четвертого рівнів акредитації — чотири місяці.

Працівникам, допущеним до складання вступних іспитів в аспірантуру з відривом або без відриву від виробництва, для підготовки та складання іспитів надається один раз на рік додаткова оплачувана відпустка з розрахунку 10 календарних днів на кожний іспит.

Працівникам, які навчаються без відриву від виробництва в аспірантурі та успішно виконують індивідуальний план підготовки, надається додаткова оплачувана відпустка тривалістю 30 календарних днів та за їх бажанням протягом чотирьох років навчання — один вільний від роботи день на тиждень з оплатою його в розмірі 50 відсотків середньої заробітної плати працівника.

Для працівників, які навчаються у вищих закладах освіти з вечірньою та заочною формами навчання, де навчальний процес має свої особливості, законодавством може встановлюватись інша тривалість відпусток у зв`язку з навчанням.

Стаття 16. Творча відпустка

Творча відпустка надається працівникам для закінчення дисертаційних робіт, написання підручників та в інших випадках, передбачених законодавством.

Тривалість, порядок, умови надання та оплати творчих відпусток установлюються Кабінетом Міністрів України.

Розділ IV. СОЦІАЛЬНІ ВІДПУСТКИ

Стаття 17. Відпустка у зв`язку з вагітністю та пологами

На підставі медичного висновку жінкам надається оплачувана відпустка у зв`язку з вагітністю та пологами тривалістю:

1) до пологів — 70 календарних днів;

2) після пологів — 56 календарних днів (70 календарних днів - у разі народження двох і більше дітей та у разі ускладнення пологів), починаючи з дня пологів.

Жінкам, які усиновили новонароджених дітей безпосередньо з пологового будинку, надається відпустка з дня усиновлення тривалістю 56 календарних днів (70 календарних днів — при усиновленні двох і більше дітей).

Стаття 18. Відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку

Після закінчення відпустки у зв`язку з вагітністю та пологами за бажанням жінки їй надається відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

Підприємство за рахунок власних коштів може надавати жінкам частково оплачувану відпустку та відпустку без збереження заробітної плати для догляду за дитиною більшої тривалості.

Ця відпустка може бути використана повністю або частинами також батьком дитини, бабою, дідом чи іншими родичами, які фактично доглядають за дитиною, або особою, яка усиновила чи взяла під опіку дитину.

За бажанням жінки або осіб, зазначених у частині третій цієї статті, у період перебування їх у відпустці для догляду за дитиною вони можуть працювати на умовах неповного робочого часу або вдома. При цьому за ними зберігається право на одержання допомоги в період відпустки для догляду за дитиною.

Стаття 19. Додаткова відпустка працівникам, які мають дітей

Жінці, яка працює і має двох і більше дітей віком до 15 років або дитину-інваліда, за її бажанням щорічно надається додаткова оплачувана відпустка тривалістю 5 календарних днів без урахування вихідних.

Жінці, яка усиновила дитину, батьку, який виховує дитину без матері (в тому числі й у разі тривалого перебування матері в лікувальному закладі), а також особі, яка взяла під опіку дитину, ця відпустка надається на умовах і в порядку, встановлених частинаю першою цієї статті.

Стаття 20. Порядок надання соціальних відпусток

Тривалість відпустки у зв`язку з вагітністю та пологами обчислюється сумарно і становить 126 календарних днів (140 календарних днів — у разі народження двох і більше дітей та в разі ускладнення пологів). Вона надається повністю незалежно від кількості днів, фактично використаних до пологів.

До відпустки у зв`язку з вагітністю та пологами власник або уповноважений ним орган зобов`язаний за заявою жінки приєднати щорічну відпустку незалежно від тривалості її роботи в поточному робочому році.

Відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку надається за заявою жінки або осіб, зазначених у частині третій статті 18 цього Закону, повністю або частково в межах установленого періоду та оформляється наказом (розпорядженням) власника або уповноваженого ним органу.

Особам, зазначеним у частині третій статті 18 цього Закону (крім осіб, які усиновили чи взяли дитину під опіку у встановленому законодавством порядку), відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку надається на підставі довідки з місця роботи (навчання, служби) матері дитини про те, що вона вийшла на роботу до закінчення терміну цієї відпустки і виплату допомоги по догляду за дитиною їй припинено (із зазначенням дати).

Відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею віку трьох років не надається працівнику, якщо дитина перебуває на державному утриманні.

Додаткові відпустки працівникам, які мають дітей, надаються понад щорічні відпустки, передбачені статтями 6, 7 і 8 цього Закону.

Розділ V. ОПЛАТА ВІДПУСТОК

Стаття 21. Порядок оплати відпусток

Заробітна плата працівникам за час відпустки виплачується не пізніше ніж за три дні до її початку.

Порядок обчислення заробітної плати працівникам за час щорічної відпустки, додаткових відпусток у зв`язку з навчанням, творчої відпустки, додаткової відпустки працівникам, які мають дітей, та компенсації за невикористані відпустки, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Правіцникам, які мають право на соціальні відпустки, передбачені статтями 17 і'18 цього Закону, виплачується дер-

жавна допомога на умовах, передбачених Законом України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» та іншими нормативно-правовими актами України.

Стаття 22. Відрахування із заробітної плати за час відпустки

У разі звільнення працівника до закінчення робочого року, за який він уже одержав відпустку повної тривалості, для покриття його заборгованості власник або уповноважений ним орган провадить відрахування із заробітної плати за дні відпустки, що були надані в рахунок невідпрацьованої частини робочого року.

Відрахування, передбачене частиною першою цієї статті, не провадиться, якщо працівник звільняється з роботи у зв'язку з:

1) призовом або прийняттям (вступом) на військову службу, направленням на альтернативну (невійськову) службу;

2) переведенням працівника за його згодою на інше підприємство або переходом на виборну посаду у випадках, передбачених законами України;

3) відмовою від переведення на роботу в іншу місцевість разом з підприємством, а також відмовою від продовження роботи у зв'язку з істотною зміною умов праці;

4) змінами в організації виробництва та праці, в тому числі ліквідацією, реорганізацією або перепрофілюванням підприємства, скороченням чисельності або штату працівників;

5) виявленням невідповідності працівника займаній посаді або виконуваній роботі внаслідок недостатньої кваліфікації або стану здоров'я, що перешкоджають продовженню даної роботи;

6) нез'явленням на роботу понад чотири місяці підряд внаслідок тимчасової непрацездатності, не рахуючи відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами, якщо законодавством не встановлено більш тривалий термін збереження місця роботи (посади) при певному захворюванні;

7) поновленням на роботі працівника, який раніше виконував цю роботу;

8) направленням на навчання;

9) виходом на пенсію.

Відрахування із заробітної плати за невідпрацьовані дні відпустки у разі смерті працівника не провадиться.

Стаття 23. Кошти на оплату відпусток

Витрати, пов'язані з оплатою відпусток, передбачених статтями 6, 7, 8, 13, 14, 15, 16 і 19 цього Закону, здійснюються за рахунок коштів підприємств, призначених на оплату праці, або за рахунок коштів фізичної особи, в якої працюють за трудовим договором працівники.

В установах та організаціях, що утримуються за рахунок бюджетних коштів, оплата відпусток провадиться із бюджетних асигнувань на їх утримання.

Оплата інших видів відпусток, передбачених колективним договором та угодами, трудовим договором, провадиться з прибутку, що залишається на підприємстві після сплати податків та інших обов'язкових платежів до бюджету або за рахунок коштів фізичної особи, в якої працюють за трудовим договором працівники. В установах і організаціях, що утримуються за рахунок бюджетних коштів, оплата цих відпусток провадиться в межах бюджетних асигнувань та інших додаткових джерел.

Фінансування допомоги по вагітності та пологах, а також по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку провадиться з коштів державного соціального страхування.

Стаття 24. Грошова компенсація за невикористані щорічні відпустки

У разі звільнення працівника йому виплачується грошова компенсація за всі не використані ним дні щорічної відпустки, а також додаткові відпустки працівникам, які мають дітей.

У разі звільнення керівних, педагогічних, наукових, науково-педагогічних працівників, спеціалістів закладів освіти, які до звільнення пропрацювали не менш як 10 місяців, грошова компенсація виплачується за не використані ними дні щорічних відпусток з розрахунку повної їх тривалості.

У разі переведення працівника на роботу на інше підприємство грошова компенсація за не використані ним дні щорічних відпусток за його бажанням повинна бути перерахована на рахунок підприємства, на яке перейшов працівник.

За бажанням працівника частина щорічної відпустки замінюється грошовою компенсацією. При цьому тривалість наданої працівникові щорічної та додаткових відпусток не повинна бути менше ніж 24 календарних дні.

Особам віком до вісімнадцяти років заміна всіх видів відпусток грошовою компенсацією не допускається.

У разі смерті працівника грошова компенсація за не використані ним дні щорічних відпусток, а також додаткової відпустки працівникам, які мають дітей, виплачується спадкоємцям.

Розділ VI. ВІДПУСТКИ БЕЗ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Стаття 25. Відпустка без збереження заробітної плати, що надається працівникові в обов'язковому порядку

Відпустка без збереження заробітної плати за бажанням працівника надається в обов'язковому порядку:

1) матері або батьку, який виховує дітей без матері (в тому числі й у разі тривалого перебування матері в лікувальному закладі), що має двох і більше дітей віком до 15 років або дитину-інваліда, — тривалістю до 14 календарних днів щорічно;

2) чоловікові, дружина якого перебуває у післяпологовій відпустці, — тривалістю до 14 календарних днів;

3) матері або іншим особам, зазначеним у частині третій статті 18 та частині другій статті 19 цього Закону, у разі якщо дитина потребує домашнього догляду, — тривалістю, визначеною у медичному висновку, але не більш як до досягнення дитиною шестирічного віку;

4) ветеранам війни, особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, та особам, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», — тривалістю до 14 календарних днів щорічно;

5) особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, — тривалістю до 21 календарного дня щорічно;

6) пенсіонерам за віком та інвалідам III групи — тривалістю до 30 календарних днів щорічно;

7) інвалідам I та II груп — тривалістю до 60 календарних днів щорічно;

8) особам, які одружуються, — тривалістю до 10 календарних днів;

9) працівникам у разі смерті рідних по крові або по шлюбу: чоловіка (дружини), батьків (вітчима, мачухи), дитини (пасинка, падчірки), братів, сестер — тривалістю до 7 календарних днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місця поховання та назад; інших рідних — тривалістю до 3 календарних днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місця поховання та назад;

10) працівникам для догляду за хворим рідним по крові або по шлюбу, який за висновком медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, — тривалістю, визначеною у медичному висновку, але не більше 30 календарних днів;

11) працівникам для завершення санаторно-курортного лікування — тривалістю, визначеною у медичному висновку;

12) працівникам, допущеним до вступних іспитів у вищі заклади освіти, — тривалістю 15 календарних днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місцезнаходження навчального закладу та назад;

13) працівникам, допущеним до складання вступних іспитів в аспірантуру з відривом або без відриву від виробництва, а також працівникам, які навчаються без відриву від виробництва в аспірантурі та успішно виконують індивідуальний план підготовки, — тривалістю, необхідною для проїзду до місцезнаходження вищого закладу освіти або закладу науки і назад;

14) сумісникам — на термін до закінчення відпустки за основним місцем роботи;

15) ветеранам праці — тривалістю до 14 календарних днів щорічно;

16) працівникам, які використали за попереднім місцем роботи щорічну основну та додаткові відпустки, тривалість яких була менше 24 календарних днів, і одержали за них грошову компенсацію, — тривалістю до 24 календарних днів у перший рік роботи на даному підприємстві, до настання шестимісячного терміну безперервної роботи.

Працівникам, які навчаються без відриву від виробництва в аспірантурі, протягом четвертого року навчання надається за їх бажанням один вільний від роботи день на тиждень без збереження заробітної плати.

Стаття 26. Відпустка без збереження заробітної плати за згодою сторін

За сімейними обставинами та з інших причин працівнику може надаватися відпустка без збереження заробітної плати на термін, обумовлений угодою між працівником та власником або уповноваженим ним органом, але не більше 15 календарних днів на рік.

У порядку, визначеному колективним договором, власник або уповноважений ним орган у разі простою підприємства з не залежних від працівників причин може надаватися відпустка без збереження заробітної плати або з частковим її збереженням.

Розділ VII. ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД І КОНТРОЛЬ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ВІДПУСТКИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЙОГО ПОРУШЕННЯ

Стаття 27. Органи нагляду і контролю за додержанням законодавства про відпустки

Нагляд за додержанням законодавства про відпустки здійснюють спеціально уповноважені на те державні органи та інспекції, які є незалежними у своїй діяльності від власника або уповноваженого ним органу.

Контроль за додержанням законодавства про відпустки здійснюють в межах своєї компетенції центральні та місцеві органи державної виконавчої влади та профспілкові органи.

Вищий нагляд за додержанням і правильним застосуванням законодавства про відпустки здійснюється Генеральним прокурором України та підпорядкованими йому прокурорами.

Стаття 28. Відповідальність за порушення законодавства про відпустки

Особи, винні в порушенні законодавства про відпустки, несуть відповідальність згідно з законодавством.

Розділ VIII. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 29. Розгляд спорів щодо відпусток

Спори, які виникають щодо надання відпусток, розглядаються в порядку, встановленому законодавством про працю.

**Президент України
Л.КУЧМА.**

м. Київ, 15 листопада 1996 року.

Продовження теми

Троянський кінь для українського суспільства

ТЕЗА ПРО ТЕ, що вихід України із системної кризи можливий за умови формування громадянського суспільства, знаходить дедалі більше розуміння. Значна роль у розбудові громадянського суспільства належить державі. Саме в цьому полягає специфіка моменту. І для України винятку бути не може. Скажімо, у Франції початку XIX століття держава мала величезний вплив на формування громадянського суспільства. Найбільший внесок у цей процес зробив Наполеон Бонапарт, який істотно сприяв прийняттю ще у 1804 р. французького Цивільного кодексу.

Прийняття нового Цивільного кодексу України має стати, як і у Франції та інших західноєвропейських країнах, визначним кроком у формуванні громадянського суспільства в нашій державі. Цивільний кодекс, як кодифікований акт приватного права, створює якісно нову правову модель суспільних відносин, що грунтуються на юридичній рівності, вільному волевиявленні та майновій самостійності їх учасників. Сукупність таких відносин (майнові та особисті немайнові) складає основу

Сергій ГОЛОВАТИЙ. Анатолій ДОВГЕРТ.

громадянського суспільства. **Причому громадянське суспільство формується і розвивається не за установленими державами, а за власними об'єктивними законами,** з якими повинна свідомо рахуватися держава, створюючи систему правового регулювання. **Тільки за умов визнання природного, об'єктивного наднормативного характеру приватних (цивільних) прав осіб** як прав, що випливають із надр самого життя, його нормальної течії, **можна забезпечити самостійність,** незалежність, «ініціативність» фізичних та юридичних осіб.

Новий Цивільний кодекс України, проект якого вже опрацьовано, знайшов схвалення вітчизняних та закордонних фахівців. Він створювався як **кодекс громадянського суспільства, як кодифікаційний акт приватного права,** що охоплює своїм регулюванням на єдиних приватно-правових принципах усю сукупність майнових і особистих немайнових відносин, незалежно від того, в яких сферах приватного життя в суспільстві вони складаються та існують. Позаяк в економічному вимірі громадянське суспільство є по суті ринковою економікою, до проекту Цивільного кодексу включено норми, що регулюють майнові та особисті немайнові відносини у підприємницькій сфері. Ці норми є органічною частиною Цивільного кодексу. Підприємництво неможливо відірвати від інших аспектів громадянського життя. Воно є його невід'ємним складником, економічною основою, тим середовищем, де людина особливо активно виявляє себе. Саме через це в багатьох політичних документах, зокрема в доповіді Президента України Леоніда Кучми на урочистих зборах з нагоди 5-ї річниці незалежності України, **новий Цивільний кодекс називається ще кодексом ринкової економіки.**

Іншої думки дотримується група прибічників так званого Господарського (Комерційного) кодексу України, проект якого внесено народним депутатом України В. Ландиком на розгляд Верховної Ради. У статті, надрукованій у «Голосі України» 19 листопада цього року, її автори — академік НАН України В. Мамутов та народний депутат України Г. Васильєв — іронізують з Мін'юсту, який, на їхню думку, «намагається об'єднати в новому Цивільному кодексі деякі складні господарські конструкції з інтимними сімейними стосунками, так би мовити, «коня и трепетную лань». Залишимо за авторами право на іронію. Та доведемо до відома авторів, що інтимні стосунки правом не регулюються. Хоча ми добре пам'ятаємо часи, коли держава намагалася втручатися, й дуже активно втручалася, і в цю сферу життя людини. Автори статті, підсумовуючи свій виступ, пропонують: «Нехай «кінь» — регулювання професійної господарської діяльності — буде в кодексі Господарчому, а «лань» — регулювання цивільних, у тому числі сімейних, спадкових тощо відносин, — у Цивільному кодексі. Нехай «кінь» тягне важкий віз економіки, а «лань» ушляхетнює й оберігає сімейно-побутовий аспект нашого існування».

Таке ставлення до ролі та місця Ци-

(Закінчення на 10-й стор.).

Троянський кінь для українського суспільства

(Початок на 9-й стор.).

вільного кодексу не є щось нове. Були навіть часи, коли прихильники концепції господарського права взагалі відкидали потребу в Цивільному кодексі. Ще у 20-30-ті роки радянськими вченими (П. Стучка, Є. Пашуканіс, Л. Гінзбург та ін.) було створено **концепцію «єдиного господарського права», суть якої полягала в тому, що в умовах соціалістичної планової економіки всі відносини у сфері соціалістичного господарства і по горизонталі (товарний обмін), і по вертикалі (господарське управління) мають регулюватися виключно господарським правом.** На думку вчених-«господарників», норми господарського права мали також регулювати «залишки» відносин приватного сектора у вигляді задоволення потреб громадян на базі їхньої власності. Ідея «єдиного господарського права» замінила «двосекторну теорію права», висунуту за часів непу П. Стучкою, згідно з якою Цивільний кодекс повинен обслуговувати приватний сектор та міжсекторні відносини, а державний сектор економіки мав би охоплюватися господарським правом. Причому господарське право розумілося як перехідне до взагалі неправового організаційного керівництва господарством.

У 30-ті роки школу «єдиного господарського права» було знищено, а вчених репресовано. Партноменклатура відчувала у господарському праві замах на свою безконтрольну владу над управлінням економікою.

Під час хрущовської відлиги концепцію «господарського права» у дещо підновленому варіанті знову починають пропагувати. Проте на цей час уже було визнане самостійне існування цивільного права. Йому відводилася сфера регулювання відносин за участю громадян. А в іншому «підновлена концепція» залишилася незмінною: **для регулювання соціалістичної економіки потрібне окреме, самостійне господарське право, яке має свою кодифікацію —Господарський кодекс.** Але проекти такого кодексу, підготовлені у 70-80-х роках, не здобули підтримки. Замість них у 1991 р. було прийнято нові Основи цивільного законодавства СРСР.

РОЗПАД СРСР, перехід до ринкової економіки, здавалося б, навіки поховав концепцію господарського права. Ще б пак! Проте прихильники ідеї Господарського кодексу вже вкотре різко змінюють курс. Наприкінці 80-х років вони формулюють чергову «нову концепцію» господарського права, а точніше — пристосовують стару концепцію до нових економічних умов.

Автори «старої-нової» концепції (російські вчені В. Лаптєв, В. Мартем'янов) тепер кажуть, що Господарський кодекс у нових умовах стає підприємницьким кодексом. Старі принципи господарського права — демократичний централізм та соціалістична власність (як основа господарювання) замінюються на нові — принципи свободи підприємницької діяльності та юридичної рівності всіх форм власності. Під предметом господарського права тепер пропонують розглядати не відносини планового характеру, що поєднували планово-організаційні та майнові елементи, а відносини між підприємцями (горизонтальні) і відносини між підприємцями та органами державного управління (вертикальні). Причому знову, на їхню думку, обидва види цих відносин настільки пов'язані між собою, що нібито утворюють єдність — так звані господарські відносини. Виходить, що і за умов адміністративної планової і за умов ринкової економіки вертикальні (управлінські) та горизонтальні (приватні) зв'язки поєднуються у нову єдину якість господарських відносин. Перелицювання концепції господарського права йшло і далі. Якщо раніше суб'єктами господарського права вважалися тільки соціалістичні організації (і це був один з «козирів» цієї концепції), то тепер цими суб'єктами визнаються всі підприємці, включаючи і громадян-підприємців. Змінюється співвідношення методів правового регулювання. За старою концепцією, найважливішим визнавався метод обов'язкових приписів, за допомогою якого здійснювалося директивне управління економікою. Сьогодні нам пропонують метод автономних рішень (метод погодження) як основний. Постає запитання, чому за такого методу управлінські відносини входять до предмета господарського права? І взагалі, що це за право, яке було однаково потрібне для непу, сталінського тоталітарного режиму, горбачовської перебудови, трансформаційного періоду доринкової економіки?

У країнах колишнього СРСР байдуже поставилися до такого перелицювання господарського права. **В Росії, Казахстані, Узбекистані, Киргизії, Грузії прийнято нові цивільні кодекси як єдині кодифікаційні акти для всієї сфери майнових та особистих немайнових відносин.** Тільки Україні не пощастило. «Нова» перелицьована концепція господарського права, що з'явилася не в нашій Батьківщині, а в Москві, тобто там, де їй законодавці вже вказали на двері, з радістю була підхоплена українськими вченими-«господарниками». Більше того, на її базі **«на повному серйозі»** було розроблено проект Господарського (Комерційного) кодексу.

Він містить 558 статей, які згруповані у 8 розділів: основні засади суспільного господарського порядку; суб'єкти господарювання; майнова основа господарювання; господарські зобов'язання, відповідальність за господарське правопорушення; спеціальні види господарської діяльності; фінансове забезпечення господарської діяльності; господарська зовнішньоекономічна діяльність.

Не вдаючись до докладного аналізу статей проекту, зупинимося лише на суттєвому. Намагання об'єднати у нову єдину якість правового регулювання приватно-правові і публічно-правові засади призводить перш за все до гіпертрофування управлінських відносин у ринковій економіці. **Це загрожує новим її одержавленням. Діяльність усіх суб'єктів підприємництва автори пропонують підпорядковувати соціально-економічним рішенням органів державної влади, а саме: планам економічного і соціального розвитку України, цільовим програмам економічного та соціального розвитку, регіональному плануванню, балансам матеріальних та фінансових ресурсів тощо.**

Прибічники концепції господарського права звинувачують «цивілістів» нібито в ігноруванні державного публічно-правового регулювання економіки. Це не так. Вчені-цивілісти добре розуміють роль таких публічно-правових важелів державного управління економічними процесами, як податки, кредитно-фінансова політика, антимонопольні заходи тощо. Але ж ці важелі керують товаровиробничою опосередковано. Держава у ринковій економіці вже не є господарюючим суб'єктом і нікому не нав'язує, що виробляти, скільки і кому вироблене продавати.

Те, що регулювання господарської діяльності охоплює великий масив публічно-правових норм, не дає підстав відривати майнові відносини у сфері економіки від інших приватних відносин, з якими вони пов'язані єдиною природою та єдиними властивостями. За допомогою приватного права суб'єкт підприємницької діяльності забезпечується об'єктивно необхідною на даному етапі мірою свободи, яка виступає рушієм економічного розвитку. І немає жодного сектора приватних відносин, який не взаємодіяв би з нормами публічного права. Сьогодні справді велика роль публічного права, проте ніхто не намагається об'єднувати окремі сектори приватного права з відповідними їм публічно-правовими нормами у якісь окремі «єдині» правові галузі. Чому ж це намагаються зробити «господарники»?..

Невелика кількість (558) статей проекту Господарського кодексу (у проекті Цивільного кодексу їх 1621) та бажання розробників охопити регулюванням неосяжне (податкову систему, фінансову, антимонопольні заходи, недобросовісну конкуренцію, колективні договори, концесії, екологічні зони, інтелектуальну діяльність, власність і багато іншого) великою мірою спричиняють декларативність документа. Це означає, що його норми безпосередньо не застосовуватимуться через безліч причин. Наприклад, навряд чи 10 статей про оподаткування вирішать це важливе економічне питання раз і назавжди. Або 20 статей про обмеження монополізму навряд чи допоможуть організувати економіку на засадах змагання. Очевидно, що тут потрібні свої кодифікації — кодекси, закони тощо.

Саме такий підхід «господарників» спричинив також фрагментарність проекту та неповноту викладення і публічно-правового, і приватно-правового масивів норм. Не треба також забувати й те, що зміст публічно-правових норм «замовляють» приватні норми, які сконструйовані за єдиними принципами.

Проект Господарського кодексу включає багато норм оперативного значення. І перетворюється на зразок чинного Закону «Про підприємництво», до якого щомісяця треба вносити зміни.

До проекту фрагментно внесено окремі групи норм приватного характеру: про суб'єкти, позовну давність, окремі зобов'язання тощо. Ці норми позбавлені свого природного зв'язку з приватноправовими відносинами та принципами їх правового регулювання і таким чином оголошені нормами господарського права. Виходить, що в Цивільному кодексі норми, скажімо, про позовну давність, зобов'язання — це щось одне, а норми господарського права про позовну давність — це щось інше. Якщо магазин продає меблі громадянину, то це договір купівлі-продажу, що регулюється Цивільним кодексом. А якщо ці самі меблі цей же магазин продає юридичній особі — то це інший договір, який регулюється вже Господарським кодексом. Це — простий приклад повної абсурдності «подвійного» регулювання однакових (чи навіть тих самих) майнових відносин. Більше того, у такий спосіб запроваджується і дискримінаційність, тому що в майнових відносинах юридичним і фізичним особам має бути забезпечено однакову, рівну правоздатність.

Можна навести ще ряд прикладів недосконалостей та парадоксів проекту Господарського кодексу України. Але наведемо витяги з наукового висновку, підготовленого групою німецьких спеціалістів у 1994 році на прохання самих розробників проекту. В цілому негативно сприймаючи ідею Господарського кодексу, німецькі експерти, зокрема, зазначають:

«Ми радимо відмовитися від спроб включення до складу однієї кодифікації усіх приватно-правових і публічно-правових комплексів, пов'язаних із господарською діяльністю»;

«Відмова від визначення різниці між приватно-правовим регулюванням та адміністративно-правовим є загрозою того, що застосування правових приписів та здійснення контролю щодо їх додержання буде розглядатися як завдання адміністрацій»;

«Приватне право має бути не тільки для правових відносин між окремими громадянами, але і для правових відносин між підприємцями, причому навіть у разі, коли власником підприємств є держава»;

«Радимо використовувати майбутній Цивільний кодекс України як основу для галузі господарського обігу... Паралельне регулювання цих питань у двох кодифікаціях було б не тільки зайве, а й проблематичне з точки зору логічної послідовності законодавства».

Треба особливо зазначити, що цей відгук давали експерти з Німеччини — країни, де поряд з Цивільним діє Торговий кодекс. Гадаємо, що такої негативної рецензії задосить, щоб дійти висновку: нам треба уникнути ситуації, коли український законодавець може знову опинитися **«впереди планеты всей»**.

«Успіхи» українців на фронті господарського права спонукали також **раду Науково-консультативного центру приватного права та експертів СНД звернутися до держав — членів СНД із заявою, в якій визначалася теоретична та історична неспроможність, серйозна небезпека для процесу формування громадянського суспільства і ринкової економіки спроб створення торгового, комерційного, підприємницького чи інших, «паралельних» цивільному, кодексів.**

Одним із найулюбленіших «козирів» прибічників Господарського кодексу є посилання на те, що в деяких країнах, крім цивільних кодексів, є ще й торгові кодекси. Та «козир» цей липовий. Це твердження популістське і розраховане на необізнаність.

По-перше, **торгові, комерційні кодекси Франції, США, Німеччини, Естонії тощо — це кодекси приватного права, що доповнюють цивільні кодекси,** створюючи певною мірою дуалізм приватного права.

По-друге, світ уже відмовляється від дуалізму приватного права з таких причин:

— торгове право формувалося в середні віки як станове право, як право купців, торговців. Ліквідація актів у результаті європейських революцій зробила право фізичних осіб та підприємств складовою частиною їхніх основних прав і свобод, а не привілеєм від держави для певного кола людей;

— торгове право розвивалося для створення спеціального клімату для неформального та практичного розв'язання проблем довкола укладання угод між комерсантами. Але сьогодні цей неформальний підхід став загальним принципом усього цивільного права;

— сьогодні зникли всі підстави для розрізнення комерційних та інших угод; розділити їх нині практично неможливо;

— за умов існування двох кодексів неможливе повне усунення суперечностей у законодавстві.

У XX СТОЛІТТІ всі західні країни, які реформували цивільне право, відмовилися від приватно-правового (наголошуємо: приватно-правового!) дуалізму і розробили єдині цивільні кодекси. Швейцарія це зробила в 1907—1911 рр., Італія — в 1942 р., Португалія — в 1966 р., Нідерланди — в 1992 р., Росія — в 1994 р., провінція Квебек — у 1994 р. тощо.

Можливо, саме через визнання загальносвітової тенденції розробники Господарського кодексу не раз сідали за стіл переговорів із розробниками проекту Цивільного кодексу. Навіть було досягнуто домовленостей, відповідно до яких «цивілісти» кодифікують приватно-правове поле, а «господарники» — публічно-правове. Зокрема, «господарники» погоджувалися зосередитися на 19 питаннях публічного права, серед яких: загальні основи державного регулювання економіки, правові основи приватизації і правовий статус органів державного управління економікою; державна реєстрація суб'єктів і ліцензування та квотування; державні замовлення і контракти; державна підтримка підприємництва.

Але домовленостей не було дотримано. Замість того, в обхід замовника законопроектних робіт — Кабінету міністрів, проект Господарського кодексу опинився у Верховній Раді. Автори публікації в «Голосі України» (19 листопада ц. р.) закликають: «Нехай «кінь» — регулювання професійної господарської діяльності — буде в кодексі Господарському... Нехай «кінь» тягне важкий віз економіки»... **Є велика загроза, що Господарський кодекс, прийнятий у тому вигляді, в якому його подано до Верховної Ради, перетвориться на троянського коня нашого суспільства.** З нього посиляться «воїни» адміністративно-командної системи — плани, програми, баланси, дотації, субвенції, відрахування, «господарчий порядок», господарські зобов'язання, оперативно-господарські та господарсько-управлінські санкції тощо. І ці «воїни» знищать паростки вільного підприємництва — основи громадянського суспільства України, яке щойно почало формуватися.

Сергій ГОЛОВАТИЙ,
міністр юстиції,
керівник робочої групи з підготовки проекту нового Цивільного кодексу України.
Анатолій ДОВГЕРТ,
доктор юридичних наук, завідувач кафедри міжнародного приватного права Інституту міжнародних відносин Київського університету імені Тараса Шевченка, заступник керівника робочої групи з підготовки проекту нового Цивільного кодексу України.

І СЛІД дуже добре подумати, чи варто провокувати ще один момент напруги між урядом та парламентом. Адже в Програмі діяльності Кабінету міністрів України, схваленій Верховною Радою України, зазначається: «Прийняття та запровадження нового Цивільного кодексу має лягти в основу забезпечення реформування економічних відносин».

На початку тижня

Чи потрібен ЧАЕС новий саркофаг?

Коли нарешті буде остаточно закрито Чорнобильську атомну станцію? На жаль, не тільки це запитання потребує відповіді. Щодо закриття, то приблизний строк уже визначено: до кінця нинішнього століття. Але чи стане ЧАЕС безпечнішою для України і Європи?

У закритті «найзнаменитішої» у світі атомної станції зацікавлені всі країни «великої сімки». Рік тому про доцільність припинення роботи ЧАЕС заговорили й найвищі посадові особи України. Проте завершення кількарічної суперечки щодо закриття станції стало початком нових дискусій: де взяти кошти, як гарантувати безпеку об'єкта «Укриття», яким чином розв'язати соціальні проблеми енергетиків Славутича і, врешті, де шукати альтернативні джерела енергії?

Усі ці питання є у порядку денному засідання робочої групи «великої сімки» та Єврокомісії, що триває цими днями у Славутичі. Українську делегацію очолює міністр охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки Юрій Костенко. На засіданні головує Франція, оскільки саме вона цього року відповідає у «великій сімці» за проблеми, пов'язані із закриттям ЧАЕС.

На всі чорнобильські потреби Захід планує виділити Україні 3,1 млрд. екю. Таку цифру було оголошено під час саміту «великої сімки» у Москві. У листопаді підписано угоду про виділення Україні 118 млн. екю на проекти підтримки безпеки експлуатації діючого третього блоку, будівництво сховища відпрацьованого палива, підприємств, де перероблятимуть радіоактивні відходи. Понад 50 відсотків суми отримають українські виконавці робіт, повідомляє Інтерфакс-Україна.

Наталя РІЗНИК.

Нація, що вірить у працю

Цими днями у Республіці Корея (РК) перебуває з першим державним візитом Президент України Леонід Кучма. Як сказано у довідці МЗС, мета поїздки — надати значного імпульсу розвиткові та поглибленню двосторонніх відносин у багатьох галузях міждержавного співробітництва.

Сьогодні між Україною та Республікою Корея підписано шість документів: комюніке про встановлення дипломатичних відносин, протокол про консультації між МЗС, угоди про науково-технічне співробітництво, співробітництво Мінзв'язку України та Міністерства пошт і комунікацій РК, програму про співробітництво між АКМТДУ та Корейським агентством міжнародної допомоги та угоду про торговельно-економічне співробітництво. Очевидно, під час нинішнього візиту договірно-правова база поповниться.

В Україні РК вбачає широкі можливості для збуту споживчих товарів і, крім цього, розглядає її як зручний шлях до західноєвропейських ринків. Так само й наша держава — не тільки напрацьовує економічні контакти, а й намагається забезпечити власні стратегічні інтереси в одному з найдинамічніших регіонів планети — АТР.

Проте нашим читачам, мабуть, цікаво буде дізнатися, яким чином Кореї вдалося перетворитися з найвідсталішої на одну з найбагатших країн. Ще кілька десятків років тому Корея зазнала труднощів, на які нині наразилася й Україна. Приріст населення становив 3 відсотки, безробіття, неповна зайнятість, злидні були повсякденним явищем. Внутрішні збереження — на мінімальному рівні, експорт — незначний. Країна цілковито залежала від імпорту...

Зміни почалися на початку 60-х років. Враховуючи мізерність власних природних ресурсів, Корея вирішила орієнтуватися на зовнішні зв'язки. Переробляти завезену сировину на конкурентоспроможні товари, пожвавивши цим експорт, та поступово інтегруватися до світової економіки. Розпочавши з товарів легкої та харчової промисловості, поступово перетворила машинобудівну, транспортну, хімічну та інші галузі у провідні. За період з 1961 року корейський експорт зріс до 80—85 млрд доларів. Це один з найшвидших темпів, зареєстрованих у світі. Нині, як і раніше, головною складовою корейського експорту є текстильна промисловість. Друге місце посідає електроніка, потім —машини та обладнання, автомобілі, взуття, чавун і сталь. Щодо автомобілів, то їх експортують до США, Канади і, до речі, в Україну. Значно рідше їх можна побачити на західноєвропейському ринку. Саме тому РК хоче використати Україну як місток до Європи.

Щодо інтересу України, то вона зацікавлена не лише в торгівлі, а й у створенні спільних підприємств. Нині в нашій країні функціонують СП та представництва кількох провідних південнокорейських фірм: Ел Джі, Самсунг, Хюндай, Деу. Напевно, з часом це співробітництво дасть можливість реанімувати нашу автомобілебудівну промисловість. Хоча в суспільстві існує й інша думка: незабаром південнокорейські автомобілі цілком витіснять з ринку вітчизняні. Але це, перепрошую, ринок і конкуренція.

Одне слово, нині Президент Кучма перебуває у багатій і науково розвиненій країні, співробітництво з якою диктує не тільки політична кон'юнктура, а й економічна доцільність.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Обмеження мають бути гнучкі

Нещодавно наша газета коротко розповідала про розбіжності у поглядах Туреччини та Росії на проблему режиму судноплавства у чорноморських протоках Босфор і Дарданелли. Втім, проблема ця зачіпає й Україну.

Щодо турецько-російських відносин, які й без зазначених розбіжностей не дуже теплі, то суть проблеми така. Два роки тому Туреччина ввела новий регламент проходження протоками і Мармуровим морем суден, довжиною понад 150 метрів, з осадкою понад 10 метрів, тоннажністю до 30 тисяч тонн. Росія, звичайно, не може не протестувати: адже такі обмеження завдають значних збитків їй як експортеру нафти і, водночас, сприяють конкурентові: Туреччині. Втім, офіційним приводом для введення обмежень є, заявляє Анкара, убезпечення дванадцятимільйонного Стамбула, що розташований на берегах Босфору; а Босфор, справді, протока надзвичайно небезпечна.

Україна нафту не експортує і, з цієї точки зору, її інтереси нові турецькі правила не зачіпають. Але... «Необхідність запровадження обмежень для деяких видів суден зрозуміла, — заявив агентству «Інтерфакс-Україна» начальник Азовського морського пароплавства Анатолій Бандура. — Наприклад, для танкерів та газовозів. Та для звичайних суден такі застороги завеликі». За словами А. Бандури, під ці обмеження підпадає не менш як 30 відсотків усього українського флоту.

А тому, на його думку, питання має розв'язуватися переговорним шляхом усіма зацікавленими державами, а не в односторонньому порядку. Нагадаємо, що правовий режим судноплавства протоками Босфор і Дарданелли було визначено Конвенцією Монтро, ухваленою 1936 року.

Під час свого недавнього візиту Президент України Леонід Кучма ознайомився з особливостями навігації у Босфорі. Він, безперечно, зрозумів, як складно там плавати. Але, щодо України, то і їй не плавати теж складно — економічні, що не кажи, втрати. З іншого боку, багато українських суден не є екологічно небезпечними — отож чому б Туреччині не бути гнучкішою в обмеженнях?

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Хроніка. Факти. Події

● *Брюссель*

Від політики протистояння до політики компромісу

Розширення НАТО на схід і майбутні відносини військово-політичного блоку з Росією та Україною обговорюватимуться на засіданні міністрів оборони країн — членів Північноатлантичного альянсу, що відкрилось. Учасники зустрічі ще раз обговорять подальшу стратегію НАТО, яка, зокрема, передбачає переговори з Польщею, Чеською Республікою та Угорщиною — першими кандидатами на вступ до альянсу. Окрім того, блок прагне підписати спеціальну угоду про співробітництво з Україною і встановити «особливі відносини з Росією».

● *Вашингтон*

В Америці відзначать День донора?

У столиці Сполучених Штатів сьогодні відкривається консультативна зустріч країн —донорів України. Планується також участь у засіданні делегації з Києва на чолі з віце-прем'єр-міністром Віктором Пинзеником. На даний момент основну допомогу Україні надають три держави: США (43 відсотки), ФРН (40 відсотків) і Канада (21 відсоток).

● *Оттава*

Терористи знову нагадують про себе

Сильним вибухом, що стався в один із вихідних, значно пошкоджено приміщення одного із відділень поліції в канадському місті Торонто. Вибуховий пристрій було закладено у стіни приміщення, і ніхто із 6 поліцейських і 5 заарештованих, що були в ньому, не постраждав. Це — другий за останні три дні теракт у провінції Онтаріо. У четвер саморобна бомба, відправлена поштою, спрацювала в руках отримувача посилки у передмісті Торонто Гуелфі. В результаті вибуху загинув 42-річний Уейн Гриветт.

● *Рига*

До Прибалтики тікати не варто

Поки в Латвії готується закон, що визначить статус біженців, багато хто із вихідців Іраку, Ірану, Афганістану використовують цю маленьку балтійську країну як «перевалочний пункт» на шляху до Північної Європи, зокрема, в Скандинавію. Однак часто біженці не мають можливості перетнути кордон і залишаються в Ризі. Наприклад, лише минулого тижня латвійська влада знайшла можливість відправити до Стокгольма 53 біженців із країн Сходу. Цих людей було затримано ще два роки тому, коли латвійське судно, що переправляло їх до Швеції, сіло на мілину. На жаль, Рига не може забезпечити нормальні умови для таких приїжджих, чим викликає невдоволення багатьох міжнародних організацій.

● *Рим*

Перші подарунки Санта Клауса

Сотні італійських дітей вітали прибулого із Фінляндії «справжнього Санта Клауса» або, як називають його в Італії, «Баббо Наталє». Він прибув до Рима, як повідомив його супровід, просто зі свого дому в Лапландії (Північна Фінляндія), аби передати різдвяні подарунки італійським дітям і відвідати тих із них, кому, на жаль, зараз нездоровиться і хто перебуває у католицькій лікарні «Бамбін Джезу».

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» і інформаційних агентств.

Хто штовхає Україну до НАТО?

Дивно, що в Росії ніяк не можуть збагнути, чому східноєвропейські країни так прагнуть стати членами НАТО. Москва сама змінює їх у цьому прагненні, не бажаючи миритися з об'єктивною реальністю пострадянської ери. Про це йдеться у коментарі німецької газети «Франкфуртер альгемайне», який присвячено політиці Росії.

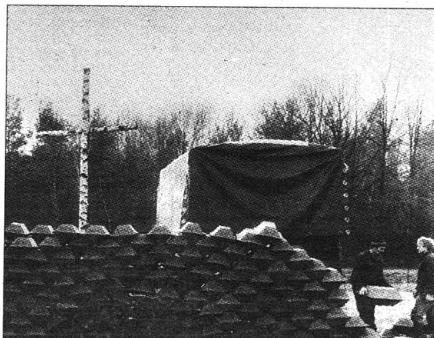
Після Держдуми, де погоду роблять комуністи і націоналісти, нині й Рада Федерації, яка підтримує президента Єльцина, заявила про претензії Росії на Севастополь. Але ж це місто, як і весь Крим, є частиною території України. Ці претензії виходять за межі суперечки про Чорноморський флот, через яку Росія та Україна провадять словесні баталії ще з часів розвалу колишнього Радянського Союзу. Отож Росії не слід дивуватися, що у Києві дедалі частіше подумують про вступ не тільки до ЄС, а й до НАТО.

Президентові Єльцину час, нарешті, висловити своє ставлення до імперіалістичних зазіхань обох палат парламенту його країни, наголошує газета.

На Поліссі (Люблінське воєводство) обладнують один з найбільших цвинтарів німецьких солдатів, що загинули у роки другої світової війни на польській території. Підготовчі роботи розпочалися два роки тому, коли вісім воєводств здійснили ексгумацію. Закінчення робіт, які фінансує Німеччина, й офіційне освячення некрополя плановано на серпень 1997 року.

Найближчими роками завершать облаштування ще 10—11 некрополів для захоронення решток понад півмільйона німецьких солдатів, що загинули в Польщі у 1939—1945 роках.

Фото Мирослава ТРЕМБЕЦЬКІ. ПАП/ЦАФ—Укрінформ.

Сезон полювання. На квартири...

(Початок на 1-й стор.).

Сценарій для багатосерійної мелодрами

Лист із Чуднова, підписаний інвалідом війни другої групи Михайлом Марковичем Самчуком, привернув увагу з перших рядків. У ньому автор розповідає, що після того, як став удівцем, йому допомагали різні люди, зокрема й Олійники.

«... Скориставшись з того, що я — немічний, вони запропонували поїхати в смт Дзержинськ до нотаріуса, нібито у пенсійних справах. Я — неписьменний і до того ж хворів. Дали документи на підпис. Не знаючи, що то — дарча, я підписав. Не минуло й місяця, як сказали, щоб забирався з дому, бо це вже їхнє господарство. Погрожували при свідках — при секретареві і заступникові голови селищної ради, дільничому міліціонерові. Коли лежав у лікарні, позабирали з хати килими, посуд, одяг, навіть те, що приховував собі на смерть. Звернувся до прокуратури. Викликали до суду, який виніс рішення, що я — несповна розуму. Посилають мене в Житомир на обстеження до психіатра. Прошу допомогти повернути моє добре ім'я та хату».

У конфлікті задіяна (це була несподіванка) і дружина Самчука. В листі про неї — ні слова, бо й писала вона його сама. Молодша за свого чоловіка на 42 роки (йому 87) Любов Семенчук стверджує, що після того, як її зрадив чоловік, не хоче й чути про одруження зі своїм ровесником, бо найкраще почуває себе зі значно старшим, про якого хоче піклуватися і який їй мов батько. Але не тільки злі люди подейкують, що одруження відбулося через лічені дні після того, як 3 листопада минулого року Самчук безкоштовно одержав інвалідську «Таврію».

Це раптове одруження не на жарт стривожило Надію Олійник, яка давно вважала, що будинок Самчука дістанеться їй. А один з аргументів на її користь — довідка з райвідділу соцзахисту, де зазначалося: з 16 січня 1992 по 1 грудня 1995 року Олійник Надія Сергіївна здійснювала догляд за Самчуком. Складений раніше заповіт уже не був надійною гарантією того, що сподівання на будинок не розвіються, як марево. Тому 2 грудня 1995 року Олійник везе старого в сусідній райцентр Дзержинськ, де нотаріус на час відпустки чуднівського колеги виконував його обов'язки. Там і з'явився договір дарування будинку, хліва, речей домашньої обстановки та вжитку.

Минуло не так уже й багато часу, як Самчук звернувся до прокуратури, а та — з позовною заявою до суду, наполягаючи на визнанні договору дарування недійсним, оскільки «позивач, хоч і є дієздатний, але в момент його укладання перебував у такому стані, коли не міг розуміти значення своїх дій або керувати ними», а це «поставило його у вкрай скрутне матеріальне становище, позбавило житла, всіх хатніх речей». На першому засіданні суд вирішив призначити судово-психіатричну експертизу, ту саму, що так образила ветерана. Фахівці визнали: він усвідомлює свої дії, свідомо може керувати ними, активно обстоює свої інтереси. А нотаріус на суді запевнив, що детально роз'яснював суть документа, звертав увагу старого, що після підписання його добро йому вже не належатиме. На суді Самчук... усе підтвердив. Отож у задоволенні позову прокуратури про визнання договору дарування недійсним було відмовлено за відсутністю підстав...

А скільки ще подій відбулося між поїздкою до нотаріуса і тим судом! Через лічені тижні після одруження в суді раптом з'явилася позовна заява Самчука до Любові Семенчук: «Шлюб був зареєстрований з корисливими цілями відповідачки. Після шлюбу ми і дня не прожили як подружжя. Прошу шлюб розірвати». — А одразу після суду, котрий дав час на роздуми, Самчук підписує заяву зовсім іншого змісту: «Я людина немічна, інвалід. Олійник написала, що хотіла. Я підписав. Прошу вас припинити позов про розірвання шлюбу, і кому яке діло, з ким я буду жити».

Тему підказав лист

А яка колотнеча зчинилася після того, як Олійник, забравши під час хвороби з будинку Самчука найцінніші речі, відмовлялася їх повернути!

Приїзд журналіста Надія Олійник разом із сестрою та Любов'ю Семенчук використали для того, щоб у присутності старого вчинити сварку: хто з них для Михайла Марковича більше добра зробив.

Що б там не говорили юристи, а якщо розміркувати по-житейськи, Самчук таки справді не зміг оцінити можливих наслідків своїх дій. Поділивши між своїми «благодійницями» будинок і машину, сподівався на спокійну, доглянуту старість. Це — єдине, чого він хотів. Натомість його втягнуто у конфлікт. Він — людина надто м'яка й поступлива — піддавався впливу тої, яка давила на нього сильніше, тому й підписував папери протилежного змісту, що їх писали від його імені то Олійник, то Семенчук.

Усе це тягне на сценарій багатосерійного фільму. От тільки щасливого кінця в ньому не може бути. Семенчук заявила, що до Києва добереться, а квартиру забере.

Така робота — просити допомогу

Житомирщина належить до областейлідерів за високим процентом населення пенсійного віку. Серед них багато одиноких людей, котрі, як і Самчук, за віком і станом здоров'я не можуть себе обслуговувати. Турботу про них бере на себе держава. Є два напрями діяльності. Перший — будинки-інтернати. Всього в області в них більше 900 місць. Другий — територіальні центри обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян, що діють в усіх містах і районах. Начальник облуправління соціального захисту Віктор Шафранський віддає перевагу другому напряму. І не тільки тому, що перебування одного ветерана в будинку-інтернаті обходиться за місяць у 130 гривень. Віктор Володимирович мав нагоду вивчати досвід США, ФРН, інших країн, де впевнені, що старій людині значно краще, коли вона живе у звичній для себе обстановці.

У зарубіжних країнах пенсіонер платить за всі послуги. А що в нас? Із 22 тисяч одиноких громадян, які потребують допомоги, обслуговується нині 17 тисяч (в їх числі, між іншим, 20, яким уже минуло сто літ, 676 віком від 90 до 99 років). Є райони, де змогли охопити всіх одиноких, а є й такі, де соціальні працівники допомагають тільки 51—54 відсоткам таких людей. В області 1772 соціальні працівники. Ще недавно вони одержували 32 гривні зарплати, з червня — 79, з листопада — 87 гривень. Це дало змогу зменшити плинність кадрів. Але водночас поглибилися проблеми з виплатою зарплати.

Що роблять територіальні центри, видно на прикладі Житомирського міського, де обслуговують понад півтори тисячі чоловік, у тому числі 557 учасників Великої Вітчизняної війни. Всупереч відомій приповідці «не зарікайся від тюрми» слід сказати: тюрми можна все ж уникнути, а від одинокої старості, справді, не зарікайся. Бо є серед підопічних центру і людина, яка було свого часу заступником голови облвиконкому. Потребують нині допомоги і колишні директори підприємств, інші керівники.

В центрі працює 172 чоловіка, з них 150 — соціальні працівники. Обов'язків у них вистачає, бо вони розв'язують питання від доставки продуктів і приготування їжі до організації ремонту квартир та оформлення субсидій. Працюють також відділення комунально-побутових послуг та натуральної допомоги і відділення денного перебування.

Зрозуміло, діяльність центру вилива-ється в добру копієчку.

—Звичайно ж, міський бюджет винен нам, а ми — своїм працівникам і комунальним службам, — говорить директор центру Григорій Вацківський. — Виручають спонсори. З допомогою голови міськвиконкому Анатолія Фесенка налагодили тісні контакти з підприємствами й організаціями міста.

Перелік тої безплатної допомоги був би надто довгий — від рушників і молока до бензину й асфальту. Але ж і потреба в ній зростає. Отож допомогу доводиться випрошувати. А робити це вкрай непросто, бо репутація центру... підмочена. І все тільки тому, що в одиноких старих людей, яким нерідко бракує грошей на хліб, є те, що коштує дорого...

Стара бабця як джерело «баксів»

Ця історія на початку року, коли місцева преса оприлюднила деякі матеріали КРУ, наробила багато галасу в Житомирі. Мабуть, ще й тому, що в центрі її — Віра Коломієць, у недалекому минулому — краща ткаля льонокомбінату, лауреат Державної премії. Очоливши згодом територіальний центр, дуже багато зробила для його становлення — це загальновизнано. А потім сталося те, про що, виправдовуючись вона написала: «У зв'язку з тим, що життя в наш час дуже складне, багато хто намагається знаходити всілякі засоби для свого існування». Засіб був дуже простий, як і в Надії Олійник із Чуднова. Підопічні центру заповідали своє житло дітям Віри Коломієць. Найбільше пощастило старшому синові з невісткою -продали дві одержані таким чином квартири. Закінчилося це відставкою Віри Коломієць і тим, що новий директор територіального центру має додаткові клопоти -морального плану.

Скільки саме житла дістається від одиноких старих людей благодійникам — сказати важко. Адже це стає відомим загалу, коли у таких людей виникають певні проблеми. Одна дама, приміром, продала квартиру за зовсім смішною ціною, на додачу покупець ще й розрахувався доларами. За порушення одразу двох статей закону довелося відповідати на суді, де, між іншим, і виявилося, що квартира — плата за догляд від людини, яка вже померла.

Хочемо ми це помічати чи ні, але після приватизації житла почалося полювання на квартири одиноких. Хто хоче таким чином поліпшити свої житлові умови, хто заробити гроші.

—Тому, щоб не втрапити в халепу, одинокі житомиряни більше б мали довіряти саме нам, — стверджує Григорій Вацківський.

Він показав проект договору, за яким територіальний центр зобов'язується надавати цілий ряд додаткових послуг в обмін на квартиру. Якщо перекласти це на мову ринкової економіки, суть договору зводиться до того, що одинокі старі люди все ж мають чим заплатити за догляд. Хоч і не одразу. Тема надто делікатна, але всі ми, зрештою, смертні. Заковика тільки в тому, що досі не укладено жодного такого договору. Г. Вацківський вважає, що недовір'я — через скандал навколо імені його попередниці. Але ще більше важить, мабуть, те, що такий договір не спирається ні на які законні акти.

... Самодіяльністю було й розв'язання проблеми Бориса Могилевського. Він працював в обласній газеті, був репресований, втратив ноги. Щоб не розповідати, в яких житлових умовах опинився самотній інвалід, скажу одне: воду він міг набрати тільки із... зливного бачка. Коли заходила мова про ремонт квартири, скрізь руками розводили: нема грошей. У територіальному центрі запропонували: продайте своє житло, гроші віддайте центру, а жити будете в нашому гуртожитку. Могилевський і підопічні соціальної служби, на допомогу яким пішла та сума, виграли. А от заступник директора територіального центру мав нагоду познайомитися з представниками чи не всіх контрольних та правоохоронних органів... Але, хоч би як там було, цей приклад переконує: якби хоча б ті квартири, що дісталися дітям Віри Коломієць, успадкував територіальний центр, його керівникам менше довелося б ходити з простягнутою рукою.

«Доглянемо одиноку стару людину за право успадкувати житло» — читаємо оголошення в газетах. Це «аматори» конкурують із працівниками територіальних центрів, кому дістанеться житло...

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

Спорт

Останні акорди

Минулих вихідних у Європі відбулися матчі відбіркових турнірів чемпіонату світу з футболу. Завтра у шостій групі зіграють матч Мальта з Югославією, і після цього європейський футбол на рівні національних збірних піде на зимові канікули.

Але повернімося до зіграних матчів. Зрозуміло, нас найбільше цікавили події в Лісабоні та Белфасті. Там змагалися команди, які входять до групи 9. І тут, гадаю, слід сказати слова вдячності на адресу Федерації футболу України, компанії «Україна футбол ітернешнл» та Українського телебачення за організацію прямої трансляції поєдинку з Лісабона. Чи не правда, вийшов чудовий різдвяний подарунок?

Португалія—Німеччина. 0:0.

Португалія: Байя, Секретаріу, Дімаш, Осеану, Фернандо Коуту, Хелдер, Фігу, Жоао В. Пінту, Руй Баруш (Кадете, 78), Руй Кошта, Сантуш. Тренер Артур Жорж.

Німеччина: Кепке, Ройтер, Циге, Коллер, Айльтс, Заммер, Меллер, Баббель, Клінсманн, Баслер (Кірстен, 71). Бобич.

Тренер Берті Фогтс.

Суддя Шандор Пуль (Угорщина).

Попереджено Циге та Кірстена.

14 грудня. Лісабон. «Естадіо да Луш». 47 000 глядачів.

Коли спостерігав цей поєдинок, мимоволі пригадалися слова Валерія Лобановського, який вважає, що головне результат, усе решта — емоції. Німецька збірна, з усього було видно, вийшла на поле цілковито упевненена в досягненні мети.

На просторі між штрафними майданчиками, можливо, португальці й більше володіли м'ячем. Але ті дії були марні. Усе нагадувало наскоки маленького задерикуватого козеняти на грізного, але дуже спокійного й упевненого лева.

Лише два моменти, які створили господарі, можна з певною натяжкою віднести до гострих. Перший, коли на 80-й хвилині Жоао В. Пінту, обігравши чотирьох суперників, точно і сильно пробив. Але чудово зреагував Андреас Кепке. А ще через вісім хвилин Луїш Фігу підступно пробив штрафний. М'яч, полетівши дугою, просвистів над перекладиною.

У німців було значно більше моментів забити (по кілька разів могли відзначитися Бобич, Клінсманн).

Північна Ірландія—Албанія. 2:0.

	І	В	Н	П	М	О
Португалія	5	2	2	1	5-2	8
Україна	3	2	0	1	3-2	6
Німеччина	3	1	2	0	6-2	5
Північна Ірландія	4	1	2	1	4-3	5
Вірменія	4	0	3	1	3-7	3
Албанія	3	0	1	2	1-6	1

У нашій групі чергові матчі відбудуться 29 березня 1997 року: Північна Ірландія—Португалія, Албанія—Україна.

Результати решти матчів, які відбулися минулих вихідних:

Група 5. Кіпр—Болгарія — 1:3, Ізраїль—Люксембург — 1:0. **Група 6.** Іспанія—Югославія — 2:0. **Група 7.** Бельгія—Нідерланди — 0:3, Уельс—Туреччина — 0:0. **Група 8.** Македонія—Румунія — 0:3.

А вчора після відпустки зібралися футболісти київського «Динамо». Головний тренер Валерій Лобановський, якому допомагатимуть у роботі Анатолій Пузач, Валерій Зуєв, Анатолій Дем'яненко та Михайло Михайлов, ознайомив підопічних з програмою підготовки колективу до другого кола національного чемпіонату. Сьогодні гравці пройдуть глибоке медичне обстежання. А завтра — перше тренування. Як відомо, до 3 січня динамівці готуватимуться на спортивних базах Києва.

Ми вже повідомляли, що на трансфер виставлено Юрія Максимова, Віктора Леоненка, Павла Шкапенка, Олега Лужного, Сергія Шматоваленка. Але вони поки ще в клубі. Не виключено, що склад лідера поповнять Олександр Зотов із «Чорноморця» та Сергій Єсін із «Таврії». А перспективний захисник Артем Саутін з «Волині» — вже в «Динамо».

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

***

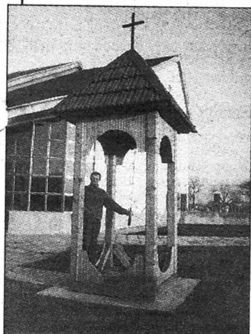
Гандбол. У Данії фінішував жіночий чемпіонат Європи.

Золоті медалі вдруге поспіль здобула датська збірна, яка у вирішальному поєдинку виграла у норвежок — 25:23 (10:10). Матч за третє місце: Австрія—Німеччина — 30:23. Збірна України була дев'ятою. Завершальні поєдинки наші дівчати виграли: у литовок — 27:20 (16:12) та угорок — 27:22 (14:14). Наша команда виступила значно нижче можливостей.

Репортаж

Проповідуй прикладом своїм

***Я**КОСЬ глухо й неохоче бомкає встановлений посеред подвір'я дзвін. Дуктор (староста) Аттіла Сабов звично смикає за мотузку — будити вранці семінаристів входить у його обов'язки. На годиннику лише чверть на шосту...*

Спалахує світло в кімнатах-келіях. Сплять студенти по кілька чоловік в одному приміщенні на двоярусних, як у казармах, ліжках, старшокурсники — по двоє. На ранкову індивідуальну молитву та туалет – сорок хвилин. Рівно о сьомій хлопці один за одним прямують до каплиці на загальну службу Божу.

Звернув увагу на стрункого чорнявого юнака, котрий протягом годинної служби жодного разу не присів, як інші. Ілля Куштан, з'ясувалося,— найстарший серед семінаристів, йому 31 рік. Навчався в ПТУ, десять років працював теслею в ЖЕКу.

— Відчував, що життя моє минає марно. Не вистачало чогось, що надавало б йому змісту. Тоді вирішив стати студентом духовної академії, що перебралася з Мукачевого до Ужгорода.

Новий навчальний заклад виріс на околиці міста за кілька років. Сталося це завдяки отцю Павлу Фірцаку, уродженцю Закарпаття, котрого радянський репресивний режим змусив доживати віку в далекій Америці. Відійшовши у кращий світ, отець залишив у спадок Мукачівській греко-католицькій єпархії 270 тисяч доларів. Тоді в нинішнього єпископа-ординарія Іоана Семедія й народилась ідея збудувати власну духовну академію. За роки підпільної діяльності греко-католицької церкви було висвячено 40 священиків, разом з діючими це— катастрофічно мало для обслуговування «легалізованих» на початку 90-х років храмів. Нині їх в області 105, а в 1945 було 400.

Разом з Іллею сьогодні в академії «гризуть граніт» духовної науки 42 юнаки. Вступити сюди – справа не з легких. Спочатку юнаки віком від 18 до 25 років проходять поглиблену медкомісію — церкві потрібні винятково здорові служителі. Перший іспит — диктант з української мови, потім — перевірка слуху і голосу, а також співбесіда на знання катехизису, молитов, відомостей про церкву тощо.

— Основа навчання в академії, — зазначив у розмові зі мною Преосвященний отець Іоан Семедій, ректор семінарії, — це духовне виховання. — Для цього семінаристам відводять спеціальні години: кожному дають приклад з життя котрогось із святих, який він має переосмислити, пропустити через призму своєї душі, щоб у майбутньому діяти так само.

І хлопці вчаться п'ять днів щотижня протягом п'яти років.

— Практично вільною залишається тільки субота — у неділю допомагаємо священикам проводити служби Божі, інші церковні обряди.

А в суботу, приміром, Ілля допомагає старенькими батькам по господарству, дуктор Аттіла Сабов полюбляє принагідно пограти з дідом у шахи, а от Євген Ігнат з Ужгородського району не проти відвідати дискотеку — «тільки поводитися треба в межах розумного».

У зимові дні семінаристи проводять вільний час у духовних бесідах (ходять парами по півколу, як колись учні древніх мислителів, й обмінюються думками).

До речі, 8 священиків та 3 доценти Ужгородського держуніверситету викладають в академії безплатно, на громадських засадах.

Студенти засвоюють філософію, основи держави та права, літургику, етику й естетику, стилістику української мови, латинську, грецьку, старослов'янську. Є й специфічні предмети — канонічне право, помілетика, себто майстерність проповіді, церковний спів (тут неперевершений учитель отець Тиберій Вереш, сам чудовий музикант), іконописне мистецтво.

— Прагнемо виховувати інтелектуально й професійно підготовлених служителів церкви, — наголошує префект академії отець Тиберій. — Згодом переважна більшість з них одержить парафії в Закарпатті.

— А як же кохання, чи вписується воно у греко-католицькі церковні канони?

— Вихованці академії повинні одружитися напередодні висвячення, тобто одразу після завершення навчання, — роз'яснює отець Тиберій. — До і після – заборонено. Більшість створює сім'ю, але є й такі, хто навічно відмовляється від плотських утіх і цілком присвячує себе служінню Богові.

Микола ГОРВАТ.

Закарпатська область.

Визнання

Інститут культури вийшов на найвищий рівень. Черга за культурою

На минулому тижні в системі вітчизняної народної освіти з'явився новий вищий навчальний заклад... Київський державний інститут культури акредитовано за найвищим — четвертим — рівнем відповідно до європейських стандартів. Сертифікат про акредитацію ректорові інституту Михайлу Поплавському вручив перший заступник міністра освіти Віктор Андрущенко. А ще учбовий заклад збагатився ліцензією на право надавати своїм випускникам звання спеціалістів та магістрів.

Протягом п'яти років готувався інститут до такої події. Комісія з Міністерства освіти визнала рівень викладання й навчання високим.

Ще однією важливою віхою у житті інституту став дозвіл Кабінету міністрів та Міністерства освіти проводити зимовий набір студентів на денну, заочну й екстернатну форми. Навчання буде платним: за дві тисячі гривень юнаки та дівчата зможуть опанувати обраний фах. Серед пропонованих спеціальностей — ведучий телепрограм та оператор телебачення, менеджер міжнародного туризму, фахівець зі зв'язків із громадськістю (єдина кафедра в країні) тощо. Вже з 12 грудня працює приймальна комісія, а з 1 лютого розпочнеться новий навчальний рік. Втім ректор інституту зазначив, що влітку теж почнеться набір на нові спеціальності, але вже з безоплатною формою навчання. В такому разі випускники мають відпрацювати 3 роки у державному секторі.

Тетяна БІЛЕНКО.

На фото Володимира РЕПІКА (Укрінформ): перший заступник міністра освіти В. Андрущенко вручає сертифікат про акредитацію вузу ректорові М. Поплавському.

Буквоїд

Знай свою історію

У видавництві «Етносфера» побачив світ новий часопис «Історія в школі», створений за участю асоціації істориків «Істина» та інших освітянських об'єднань. На думку керівника редакційного колективу професора Українського державного педагогічного університету ім. М. Драгоманова Анатолія Трубайчука, журнал насамперед стане у пригоді викладачам історії в середній та вищій школі. На шпальтах часопису буде представлено інформативно-методичні, дидактичні матеріали, авторські програми, сучасні історичні розвідки.

Ольга КОЗЛОВА.

Київ.

500 примірників на 22 тисячі шкіл

У Міністерстві освіти України відбулася нарада-семінар, присвячена проблемам освітянської преси. Як зазначали доповідачі, сьогодні в Україні більш-менш достатній наклад мають лише п`ять спеціалізованих видань, зокрема, «Рідна школа» (12 тисяч примірників), «Початкова школа» (42 тисячі) та «Дивослово» (колишня «Українська мова та література в школі», 29 тисяч примірників). Усі вони побачили світ 50–70 років тому. 12 новостворених видань, засновником і співзасновником яких виступило Міносвіти, ледве зібрали по 500.

На нараді вирішено звернутися до Президента та уряду України з листом про критичне становище освітянської преси, яка гине під податковим тягарем. Додає масла у вогонь і свавілля «Укрпошти», яка за день прострочення платежів за свої послуги вимагає з видань 10 відсотків вартості тиражу, тоді як власні провини вона оцінює в 0,1 відсотка.

Ганна РОМАНЦОВА.

Зустрічаємо по одежині

Шкільна форма: і хочеться, і колеться

Не за горами Новий рік. І це могло б означати, що першо-четвертокласники всієї країни згідно з Указом Президента та постановою уряду сядуть за парти після зимових канікул у новенькій формі. Але не так сталося, як гадалося. На заваді масовому впровадженню форми постала проблема грошей. Вийшов такий цікавий трикутник: підприємствам нема за що закупити сировину, фабрикам бракує коштів на тканини, а в батьків, звісно, в кишенях теж вітер свище. Отже, на папері діти ось-ось надягнуть зручні красиві сарафанчики, костюмчики, а насправді...

Насправді чернігівське ВАТ «Чексіл», поки єдиний виробник тканин для шкільної форми, затверджених Міністерством охорони здоров"я, уклало угоди лише з одинадцятьма швейними підприємствами. Більш як 20 — розробили зразки форми і готові до її пошиття. Однак підприємств, які одержали конкретні замовлення від шкіл, ниньки не густо. Це, приміром, полтавська «Ворскла», роменський «Талан», дніпропетровський «Славутич». На думку начальника відділу швейного управління Мінпрому України Світлани Омеляненко, справу можна зрушити, якщо батьки спочатку сплатять бодай 50 відсотків вартості форми.

Звісно, таке могло б бути, проте не всі батьки бажають одягти своїх чад лише в форму. І не тому, щоб їх дитина вирізнялася серед інших модним светром чи джинсами. Тут спрацьовує практичний момент. Адже брудну форму (а це досить звичне явище) мама не пратиме і не сушитиме щодня. Не купувати ж ще одну. З другого боку, як вважають фахівці, форма дисциплінує, не відволікає від навчального процесу і соціально вирівнює учнів.

Людмила ГРАЧ.

На знімках: деякі моделі нової форми, розроблені вітчизняними швейниками.

На радість швейникам

В облдержадміністрації відбувся показ одягу — для швейників і освітян. Разом оцінювали 15 моделей шкільної форми, що їх уже готові випускати три найбільші швейні підприємства області. Ще стільки ж моделей буде запропоновано невдовзі. Школам є з чого вибирати. Але найбільше зрадіють рішенню про запровадження шкільної форми швейники, які останнім часом працюють майже винятково на американців чи італійців. Отож сповнені готовності обстоювати шкільний ринок від конкурентів з інших областей. Одна шкільна форма, як стверджують, обійдеться батькам у 40—50 гривень.

Олексій КАВУН.

Житомир.

«Головне, щоб костюмчик сидів...»

Чернівецька облдержадміністрація провела конкурсний показ моделей учнівської форми для школярів Буковини. За підсумками конкурсу 7 місцевих фабрик отримали централізоване замовлення — до першого січня наступного року виготовити шкільний одяг для учнів початкових класів, а це понад 50 тисяч костюмів. До першого вересня учнівські однострої одержать і старшокласники.

Василь БАБУХ.

Чернівці.

Информация о дополнительном выпуске инвестиционных сертификатов

инвестиционного фонда «Соломон-Инвест»

I. Сведения об инвестиционном фонде

1. Наименование на украинском языке: інвестиційний фонд «Соломон-Інвест».
2. Организационно-правовая форма: акционерное общество закрытого типа.
3. Тип: закрытый инвестиционный фонд.

II. Инвестиционная декларация

1. Местонахождение фонда: Украина, Харьков, ул. Золочевская, 29, к. 36 (ул. Инициативная, 4, к. 36).
2. Размер уставного фонда: 53 295 900 000 (пятьдесят три миллиарда двести девяносто пять миллионов девятьсот тысяч) карбованцев.
3. Срок действия фонда — 10 лет.
4. Цели инвестиционной деятельности фонда:

получение высокого и устойчивого дохода от вложенных средств;

обеспечение прироста вложенных средств.

5. Предмет деятельности фонда.

Фонд осуществляет исключительную деятельность в сфере совместного инвестирования, которая производится в интересах и за счет учредителей и участников фонда путем выпуска инвестиционных сертификатов и проведения коммерческой деятельности с ценными бумагами.

6. Основные направления деятельности фонда.

Для осуществления деятельности по совместному инвестированию фонд намерен: осуществлять мобилизации и эффективное вложение свободных средств граждан и юридических лиц в облигации внутреннего государственного займа и другие государственные ценные бумаги, перспективные отрасли народного хозяйства и предприятия, имеющие надежные финансовые и технико-экономические показатели, в том числе в предприятия топливно-энергетического комплекса, жилищно-коммунальное хозяйство, промышленность строительных материалов и финансово-промышленные структуры, в предприятия перерабатывающей промышленности, транспорт и связь;

аккумулировать приватизационные и денежные средства граждан и обменивать их на инвестиционные сертификаты собственного выпуска;

осуществлять инвестиции в краткосрочные денежные обязательства с плавающей или гибкой процентной ставкой.

7. Ограничения инвестиционной деятельности фонда.

Фонд не имеет права:

выпускать облигации и векселя; приобретать более чем 10 процентов ценных бумаг одного эмитента и инвестировать свыше 5 процентов своих ценных бумаг в одного эмитента, кроме инвестирования облигаций внутренних государственных займов, обязательств казначейства и другие ценные бумаги, получение дохода по которым гарантировано законодательством Украины;

держать в ценных бумагах менее 70 процентов активов инвестиционного фонда;

покупать инвестиционные сертификаты другого инвестиционного фонда или инвестиционной компании;

заниматься представительской деятельностью с приватизационными бумагами;

брать банковский кредит;

осуществлять инвестиции в ценные бумаги, эмитентом которых является афилированное лицо фонда;

выдавать имущественные гарантии, обеспеченные имуществом фонда, третьим лицам, заключать залоговые договоры;

приобретать ценные бумаги полных и коммандитных обществ;

создавать какие-либо специальные и резервные фонды.

8. Порядок продажи инвестиционных сертификатов.

Инвестиционные сертификаты продаются как за денежные, так и за приватизационные средства граждан и юридических лиц.

9. Данные о выпуске инвестиционных сертификатов.

Фонд осуществляет эмиссию инвестиционных сертификатов на предъявителя на сумму 799 438 500 000 (семьсот девяносто девять миллиардов четыреста тридцать восемь миллионов пятьсот тысяч) карбованцев номинальной стоимостью 1 050 000 (один миллион пятьдесят тысяч карбованцев в количестве 761 370 (семьсот шестьдесят одна тысяча триста семьдесят) штук.

10. Обязательства о выкупе инвестиционных сертификатов.

Фонд, являясь закрытым инвестиционным фондом, не обязуется выкупать свои инвестиционные сертификаты.

11. Расходы фонда:

вознаграждение инвестиционному управляющему;

вознаграждение депозитарию;

вознаграждение аудитору.

12. Порядок выплаты дивидендов:

дивиденды являются частью прибыли, распределяемой между учредителями и участниками фонда пропорционально сумме принадлежащих им акций и инвестиционных сертификатов;

дивиденды выплачиваются один раз в год (условия и сроки выплаты дивидендов устанавливаются и объявляются органами управления фондом и утверждаются общим собранием учредителей) из расчета на один инвестиционный сертификат;

дивиденды могут выплачиваться денежными средствами или ценными бумагами;

дивиденды выплачиваются один раз в год по месту юридического адреса, в случае изменения места и времени, правление обязуется сообщить участникам фонда через средства массовой информации.

III. Перечень и результаты предварительных эмиссий ценных бумаг

1. Произведена эмиссия простых именных акций номинальной стоимостью 1 050 000 (один миллион пятьдесят тысяч) карбованцев в количестве 50 758 (пятьдесят тысяч семьсот пятьдесят восемь) штук на общую сумму 53 295 900 000 (пятьдесят три миллиарда двести девяносто пять миллионов девятьсот тысяч) карбованцев. Выпуск зарегистрирован финансовым управлением Харьковского облисполкома, регистрационный № 186/1/95 от 30 августа 1995 г. и № 461/ 196 от 05 июля 1996 г.

IV. Сведения об учредителях

1. Учредителями фонда являются одно юридическое лицо (доля в уставном фонде—94%) и два физических лица по 3% каждый из них.

V. Органы управления

1. Руководитель.

Председатель правления — Белоконь Татьяна Дмитриевна.

2. Состав наблюдательного совета:

Полотненко Александр Александрович (VI-ЕЛ, № 682143, выдан 14.09.1970 г. ОВД Прилукского горисполкома Черниговской области), в течение 3 лет и до настоящего времени директор ООО «Т. М. М.», образование высшее;

— Кропов Дмитрий Николаевич (паспорт: ХІІ-ВЛ, № 636757, выдан 01.11.1986 г. ОВД Дзержинского РИК г. Харькова), в течение 5 лет и до настоящего времени главный инженер НПФ «Синтал'Д», образование высшее;

— Подымай Виталий Иванович (паспорт: ЕСО41513, выдан 10.10.1995 г. Сакским ГРОГУМВД Украины в Крыму), в течение 2 лет и до настоящего времени начальник отдела ООО «Т. М. М.».

VI. Сведения об инвестиционном управляющем

1. Наименование — ООО «Соломон».
2. Местонахождение — Харьков, ул. Золочевская, 29, к.36 (ул. Инициативная, 4, к. 36).
3. Зарегистрировано распоряжением горисполкома Харькова, № 809 от 22.03.1995 г.
4. Банковские реквизиты: р/с 1467643 в АК «КИБ-банке» Харькова, МФО 351953. Код ОКПО 23462683.
5. Разрешение на осуществление деятельности по выпуску, обращению ценных бумаг № 709 от 09.08.1995 г.
6. С другими инвестиционными фондами договора на управление не заключались.

VII. Сведения о депозитарии

1. Наименование — АК «КИБ-банк».
2. Местонахождение — 310024, Харьков, ул. Лермонтовская, 23.
3. Зарегистрирован Национальным банком Украины 10 августа 1993 г., регистрационный № 190.
4. Банковские реквизиты: МФО 351953, ОКПО 22621582.
5. Сведения о других инвестиционных фондах, с инвестиционными управляющими которых заключены депозитарные договоры: инвестиционный фонд «Сигма», управляющий АО «Сигма-фонд», № б/н от 01.03.96 г.
6. Номер и дата выдачи разрешения на осуществление деятельности как депозитария инвестиционного фонда или инвестиционной компании: № 21 от 13 июня 1994 г.

VIII. Сведения об аудиторе

1. Наименование: ООО аудиторская фирма «Эксперт»
2. Местонахождение: Харьков, пр. Правды, 72, к.365.
3. Номер и дата выдачи лицензии на право ведения аудиторской деятельности, лицензия АБ № 000177 выдана Палатой аудиторов Украины решением № 212 от 14 июня 1994 г.

IX. Права владельцев инвестиционных сертификатов

1. Получать информацию о деятельности фонда.
2. Получать дивиденды на каждый инвестиционный сертификат в размере, равном размеру дивидендов на одну акцию учредителей.
3. Свободно продавать, закладывать, завещать свои инвестиционные сертификаты, а также предпринимать с ними любые действия в рамках действующего законодательства Украины.

Організація постійно реалізує:

трактори:
МТЗ-80 УК. Л. М — 18 600 грн.,
МТЗ-82 УК. М — 19.000 грн.,
Т-70 С, **автомобілі МАЗ;**
двигуни:
Д-243 — 3 750 грн., Д-245 — 5 900 грн.;
запасні частини для тракторів МТЗ
(можливий бартер на зелений горошок, цукор, борошно, крупи, тушонку, горілку та інше).
Телефони в Луцьку: (0322) 4-40-01, 4-33-84; тел./факс 4-42-57.

У зв'язку з виконанням умов, передбачених чинним законодавством, правління ВАТ «Черкасиголовпостач» повідомляє про дострокове припинення відкритої передплати на додатковий випуск акцій з шостого грудня 1996 року.

Арбитражным судом Донецкой области (340105, Донецк, б. Пушкина,34) возбуждены дела банкротстве:

1. Общества с ограниченной ответственностью «Коммерческо-туристической фирмы «Евротур» (340000, Донецк, б. Пушкина, 9, р/с 99960416 в АК АПБ «Украина» Донецк, МФО 334248), дело № 52-1-5Б.
2. Малого частного коммерческо-производственного предприятия «Доверие» (340055, Донецк, ул. Ф. Зайцева, 148, р/с № 1468467 в КБ «Ювесбанк» Донецка, МФО 334992), дело № 18/5-22Б.

До уваги акціонерів!

Скликаються установчі збори акціонерів ВАТ «Переяслав-Хмельницького автопідприємства 13242».

Порядок денний:

1. Інформація правління Товариства про роботу в 1996 році.
2. Затвердження статуту товариства.
3. Вибори керівного складу товариства.
4. Різні питання.

Збори відбудуться 24 січня 1997 року о 15.00 в актовому залі ВАТ АТП 13242 за адресою: Переяслав-Хмельницький, Київська обл., вул. Героїв Дніпра, 32.

АТ«Агроконтракт»

постійно реалізує за цінами виробника фруктову воду десяти видів у 1,5-літрових пляшках, майонез, кетчуп, гірчицю, фасовану олію (у літрових пляшках).

Тел.: (03322) 4-40-01; 4-33-84; 4-42-57.

Акционерное общество «СП Манометр»

- **Преобразователи давления «Сапфир-22М», МТ100. Манометры технические.** Производство.
- **Средства измерения давления, температуры, расхода, уровня.** Поставка.
- **Тепловая автоматика.** Поставка.
- **Представительства.** Обслуживание регионов и предприятий.
- **Сырье, материалы, энергоносители, комплектующие.** Обеспечение производства.
- **КИП и автоматика.** Комиссионная торговля. Ремонт. Поверка.
- **КИП и автоматика.** Информация, документация, обучение персонала.
- **«Кабинет Жака Паганеля».** Радиопрограммы, печатная продукция для детей.

Продукция Московского завода тепловой автоматики с доставкой и гарантийным обслуживанием по заводским ценам.

Аппаратура регулирующая: ПРОТАР; ТЕПЛАР; ПРОТЕРМ; ПРОЛОГ, МИНИТЕРМ; КАСКАД-2; Р17, Р27, Р28, А05, А06, А35, Л03, Д05, Д06, Д07, Н05; «КОНТУР-2»; РС-29.

Приборы контроля пламени: Ф34; ФДЧ; ФСП.

Вспомагательные устройства: А60; Л50, ЗУ50, ЗУ05, ЗУ11, БУ12, БУ21, В01.

Усилители: У23; У29; ЗМ; У10-15. У24; У300; У13Н.

Первичные приборы: ДТ-2Т; ДТ-2; П-ДТ.

Исполнительные механизмы: МЭОК-25/100, ИПУ.

Украина, 310050, Харьков-50, а/я 905
АО СП «Маномерт»
Производство и поставка: . . . . . .тел./факс (0572) 127-577; 120-867; 125-377
Ремонт и поверка: . . . . .тел. (0572) 206-701
Общие вопросы: . . . . .тел. (0572) 235-196
Донбасский филиал: тел./факс (06242) 7-36-16.

Продовжуючи оперативно інформувати акціонерів, вкладників та клієнтів про стан справ у банку, «Юнексбанк» пропонує баланс банку станом на 1 жовтня 1996 року.

Баланс цілком відповідає даним, поданим до НБУ.

Баланс «Юнексбанку» за станом на 1 грудня 1996 року (грн.)

АКТИВ	
1. Каса і коррахунок у НБУ:	5 282 793
1.1. В національній валюті	4 879 560
1.2. В іноземній валюті	403 233
2. Коррахунки в інших банках:	2 596 219
2.1. В національній валюті	—
2.2. В іноземній валюті	2 596 219
3. Кредити, надані банком:	17 678 960
3.1. Короткострокові	13 572 984
3.1.1. В національній валюті	9 822 240
3.1.2. В іноземній валюті	3 750 744
3.2. Довгострокові	4 105 976
3.2.1. В національній валюті	2 164 512
3.2.2. В іноземній валюті	1 941 464
4. Міжбанківський кредит	11 451 600
4.1. В національній валюті	5 454 800
4.2. В іноземній валюті	5 966 800
5. Міжфіліальні обороти	15 474 388
5.1. В національній валюті	12 207 594
5.2. В іноземній валюті	3 266 794
6. Цінні папери, придбані банком	6 821 005
7. Основні засоби та капіталовкладення	1 387 111
8. Дебітори	4 663 205
8.1. По капіталовкладенням	1 853 108
8.2. В національній валюті	1 456 667
8.3. В іноземній валюті	1 353 431
9. Інші активи	3 889 917
9.1. Еквівалент валютної позиції	1 023 037
9.2. Відокремлені кошти за рахунок прибутку	1 537 993
10. Видатки банку	1 605 104
11. Збиток	—
Всього активу	**70 850 300**
ПАСИВ	
1. Статутний фонд	8 000 000
2. Резервний фонд	79 022
3. Фонд страхування банківських ризиків	1 048 433
4. Інші фонди банку	1 568 813
5. Коррахунки в інших банках	265 122
5.1. В національній валюті	180 238
5.2. В іноземній валюті	84 883
6. Розрахункові та поточні рахунки	9 018 288
6.1. В національній валюті	5 014 762
6.2. В іноземній валюті	4 003 526
7. Залучені кошти	11 421 621
7.1. В національній валюті	4 852 501
7.2. В іноземній валюті	5 769 259
7.3. Громадян	799 862
7.3.1. В національній валюті	794 458
7.3.2. В іноземній валюті	5 404
8. Міжбанківські депозити	12 906 408
9. Міжфіліальні обороти	15 474 388
9.1. В національній валюті	12 207 594
9.2. В іноземній валюті	3 266 794
10. Кредитори	5 450 169
10.1. В національній валюті	798 769
10.2. В іноземній валюті	4 651 399
11. Інші пасиви	2 364 626
11.1. Доходи майбутніх періодів	1 300 653
11.2. Власна валюта	1 023 037
12. Доход банку	1 654 372
13. Прибуток звітного року	1 599 040
Всього пасиву	**70 850 300**

ЮНЕКС БАНК

забезпечує повний комплекс банківських послуг

(у гривнях та іноземних валютах)

Зокрема:

- ☑ обслуговування через систему «банк — клієнт», що дає можливість проводити платежі, не виходячи з офісу;
- ☑ трастове управління тимчасово вільними коштами;
- ☑ залучення коштів на депозит.

Для юридичних осіб:
— 30—35% річних у гривнях;
— 12—18% річних в іноземній валюті.

Для фізичних осіб:
— 12—15% річних в іноземній валюті.

- ☑ операції з цінними паперами (купівля-продаж ОВДП на всіх ринках ОВДП, короткострокове кредитування для придбання ОВДП, операції РЕПО, помірні комісійні —0,05—0,5%, індивідуальні комісійні — для солідних клієнтів);
- ☑ повний спектр послуг за документарними операціями (інкасо, акредитиви), безплатні консультації фахівцями банку по розрахунках з іноземними партнерами;
- ☑ готівкові операції з валютою (видача готівки в межах внесеної на рахунок готівкової валюти — 0,5% комісійних, безготівкової — 2%);
- ☑ купівля (0,25—0,65% комісійних) та продаж (0,2—0,3% комісійних) валюти;
- ☑ продаж чеків Commerzbank, що дають можливість вивезення до Німеччини до 7 тисяч марок — 1% комісійних.

Наша адреса:
252070, Київ, вул. Почайнинська, 38/44.
Тел. (044) 462-50-62.
Факс (044) 462-50-68.

Філії:
315010, Кременчук, вул. Карнаухова, 15. Тел. (05366) 2-80-57.
327040, Миколаїв, вул. Крилова, 56. Тел. (0512) 34-01-02.
324086, Кривий Ріг, пр. Гагаріна, 57. Тел. (0564) 74-80-60.

С Чешскими авиалиниями в рождественскую Прагу

От 310 USD туда и обратно

- *бизнес класс*
- *на борту Рождественская атмосфера*
- *настоящее чешское пиво всегда на борту нашего самолета*
- *скидки по всей Европе*
- *зимние тарифы в США и Канаду*
- *бронирование билетов по телефону*

Звоните, ждем!
228-02-96
228-50-27
ул. Крещатик, 14
гостиница "Крещатик"

CSA CZECH AIRLINES
At home in the skies

ЗАПАСНЫЕ ЧАСТИ для КамАЗа

коленчатый вал, шестерня КПП, втулка шкворня, сцепления в сборе, синхронизаторы КПП, вал первичный делителя, выжимной подшипник, пальцы реактивных штанг с вклад., пара шестеренчатая средн. моста.

ЧП «СПАРК», Киев, ул. Чаадаева, 3а (Борщаговка).
Тел./факс: (044) 474-4177.

Продается установка ННВ-6б-И1 для нанесения покрытия ионно-вакуумным методом.

Выпуска 1990 г., в рабочем состоянии.
Телефоны для справок: 9-30-34, 9-38-90.
Славяносербск Луганской области.

Хмельницька Макаронна фабрика продає макаронні вироби в широкому асортименті за попередньою оплатою.
Тел./факс: (03822) 3-01-21, 3-41-00, 3-24-60.

Арбітражний суд Вінницької області (Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 7) порушив справу № 102/2 про банкрутство МП «Фірма Гаврилюк», р/р 468271 в АПБ «Україна« Хмільника, МФО 302344.

Письмові заяви з майновими вимогами до боржника приймаються згідно з законом про банкрутство.

Інформація про проведення перших загальних зборів акціонерів АТВТ «Хімчистка «Ювілейна»

АТВТ «Хімчистка «Ювілейна» повідомляє, що 28 січня 1997 р. о 10 годині у приміщенні АТВТ «Хімчистка «Ювілейна» за адресою провулок Карельський, 8 відбудуться перші загальні збори акціонерів АТВТ «Хімчистка «Ювілейна».

Порядок денний:
1. Інформація про стан приватизації АТВТ «Хімчистка «Ювілейна».
2. Звіт голови правління про фінансово-господарську діяльність АТВТ «Хімчистка «Ювілейна» за 1996 рік.
3. Затвердження Статуту АТВТ «Хімчистка «Ювілейна».
4. Обрання виконавчих органів АТВТ «Хімчистка «Ювілейна».

Ознайомитися з матеріалами щодо питань порядку денного та внести пропозиції можна за адресою: Київ, провулок Карельський, 8, щоденно з 14-00 до 16-00.

Довідки по тел. (044) 559-55-44.

Арбитражным судом Житомирской области (Житомир, ул. М. Бердичевская, 25) рассматривается дело № 6/34-Б о признании банкротом частного предприятия «АЛНИ-ИНКОН».

Юридический адрес: Житомир, ул. Гоголя, 41, кв.162, р/счет 1468029 в ПРУ АБ «ИНКО», МФО 311108.

ОРГАНИЗАЦИЯ РЕАЛИЗУЕТ:

- КрАЗы, МАЗы, КамАЗы (автокраны, самосвалы бортовые, шасси, тягачи, топливозаправщики, бетоносмесители, цементовозы, битумовозы);
- ГАЗы, ЗИЛы (ассенизационные, мусоровозы, топливозаправщики, пожарные, молоковозы, автовышки, изотермические, пивовозы, вахтовки, муковозы);
- ЛАЗы, ПАЗы, РАФы различных модификаций;
- полуприцепы и прицепы к грузовым автомобилям;
- трактора, экскаваторы, погрузчики, бульдозеры.
- Автошины и запчасти к грузовым автомобилям.
- Ткани технические (фильтробельтинг, фильтродиагональ, сита капроновые и полиамидные и другие ткани).
- Железнодорожные стрелочные переводы.

Тел./факс: (0562) 42-07-50; 42-64-49.

До уваги акціонерів АКБ «Укрнафтогазбанк»:

30 січня 1997 року відбудуться чергові збори акціонерів АКБ «Укрнафтогазбанк» за результатами роботи в 1996 році.

Порядок денний:
1. Звіт голови Правління АКБ «Укрнафтогазбанк» про результати діяльності банку в 1996 році.
2. Висновок ревізійної комісії про фінансово-економічну діяльність АКБ «Укрнафтогазбанк» в 1996 році.
3. Затвердження кошторису витрат прибутку.
4. Оголошення чергової емісії акцій АКБ «Укрнафтогазбанк».
5. Перспективи розвитку банку в 1997 році.
6. Внесення змін та доповнень до Статуту АКБ «Укрнафтогазбанк».
7. Різне.

Збори акціонерів банку відбудуться за адресою:
253090, Київ, вул. Празька, 5.
Початок зборів о 14-00.
Початок реєстрації о 10-00.
Телефон для довідок 559-49-90.

У номер

● *Київ*

Проїзд подорожчав

З 15 грудня в столиці згідно з розпорядженням Київської міської держадміністрації запроваджено нові тарифи за користування міським пасажирським транспортом. Вартість однієї поїздки трамваєм, тролейбусом та автобусом становить 30 копійок. Крім того, держадміністрація Києва звернулася до Кабінету міністрів України з пропозицією залишити пільги на безкоштовний проїзд лише для 12 категорій найбільш соціально незахищених громадян, серед яких пенсіонери, учасники ліквідації аварії на ЧАЕС та потерпілі від аварії, інваліди 1-ї та 2-ї груп, ветерани війни, діти-інваліди, інваліди дитинства, діти-сироти, учні шкіл-інтернатів, реабілітовані жертви репресій, військовослужбовці строкової служби.

● *Донецьк*

Харчуватимемось по-італійськи

Сесія облради схвалила програму розвитку агрохарчового комплексу згідно з контрактом між Донецькою областю та італійською фірмою «Фата Хантер». Кредитну угоду на суму майже 200 мільйонів доларів буде укладено під гарантії уряду. Дві третини цієї суми спрямовуватимуться на розвиток харчової і переробної промисловості, одна третина — на зміцнення бази сільського господарства. Реконструкції зазнають п'ять найбільших м'ясокомбінатів, шість молокозаводів, п'ять пивзаводів, рибокомбінат, макаронна фабрика. Передбачається, що нові лінії і технології окупляться за 2—4 роки.

● *Луцьк*

Кордон — справа тонка

У Луцьку відбулося засідання робочої групи українсько-білоруської комісії з делімітації державного кордону між двома сусідніми країнами, яку очолювали начальник відділу Держкомкордону України Леонід Осаволюк та посол з особливих доручень Міністерства закордонних справ Білорусі Олексій Шахнович. Обговорювали проблеми, як визначитися з окремими ділянками українських колективних господарств, що вклинюються в білоруську територію, і навпаки, як визначати лінії кордону по водних артеріях тощо. Висловлювали надію, що до чергового засідання, яке має відбутися в січні 1997 року, буде представлено текст міждержавного договору.

● *Чернігів*

Загрозливий борг

Лише мешканці Прилук та обласного центру щомісяця одержують пенсію. А на селі останнім часом її очікують два-чотири місяці. З початку року підприємства, установи та організації області заборгували пенсійному фонду 32,9 мільйона гривень.

● *Дніпропетровськ*

У Новий рік — на нових рейках

Дніпропетровцям, які мешкають на нових лівобережних житлових масивах, підготовлено новорічний дарунок: за кілька днів відбудеться пуск трамвайних колій, що проляглн через Кайдацький міст на правий берег Дніпра до промислової зони обласного центру і станцій тутешнього метрополітену. Дев'ятикілометрову лінію обладнано зручними зупинками. Уже випробувано спеціально придбані для неї трамвайні вагони. А щойно державна комісія документально засвідчила готовність колій до експлуатації.

Листи з привітом без адреси

Нещодавно біля входу до столичного поштамту з'явилася загадкова розмальована скринька, яку ви бачите на фото. Вона особлива тим, що кореспонденція надходить без адреси: просто Добрику чи Добричці. Для нас, дорослих, це вигадані казкові персонажі. А для адресантів, про вік яких здогадатися нескладно, —друзі.

Виникла ця поштова скринька з легкої руки генерального директора ВО «Київпошта» Сергія Скляренка та письменника, президента Фонду добра, керівника ряду громадських рухів Віктора Кармазина. Понад 30 років тому казкар придумав цього вічно юного хлопчика із голівкою у формі серця та земної кулі — як символ всесвітньої дипломатії, який, мовляв, приносить в кожну сім'ю щастя і любов. Відтоді вийшли друком сотні книг багатьма мовами світу про казкові пригоди Добрика, випущено безліч фігурок та сувенірної продукції з емблемами персонажа. Засновано Премію добра, Книгу рекордів добра, оголошено всесвітні дитячі конкурси, а гіпсову скульптуру Миколи Зноби за мотивами казки про Добрика встановлено в приміщенні адміністрації Президента України... Про своє дітище Віктор Кармазин може говорити годинами.

Про що ж сьогодні діти пишуть Добрикові? — запитую Віктора Дем'яновича. (До речі, такі скриньки влаштовано майже в усіх областях України, і з ініціативи Мінзв'язку кореспонденцію пересилають безкоштовно). Малюнки, віршики, казки, оповідки, як провели сьогоднішній день, як допомогти видужати мамі чи навіть як врятувати людство від наслідків Чорнобиля. Або ось такий «проект» порятунку Дніпра юної киянки: прив'язати до пароплава величезну брилу срібла і пустити за течією...

А днями на Хрещатик вийшов... живий Добрик. Він підходив до дітлахів, вітався з ними за руку. Звісно, це були переодягнені працівники столичного поштамту. У Кармазина «в запасі» ще десятки найрізноманітніших забав.

Юліана ШЕВЧУК.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Благодійність

Видавець — рідне село

У Чернігові відбулася презентація першого тому тритомника вибраних творів відомого українського поета і публіциста, лауреата міжнародної премії імені Г. Сковороди Станіслава Реп'яха. Те, що учасники презентації отримали пристойно виданий у столичному видавництві «Логос» у твердій обкладинці на гарному папері 430-сторінковий том, не могло не викликати захоплення і подиву. Адже це не завдяки грошовитим спонсорам, впливовим зв'язкам, а... рідному селу!

1995 року земляк С. Реп'яха, нині киянин-будівельник Олександр Баклан заснував всеукраїнський благодійний фонд «Відродження села Маківки Носівського району Чернігівської області». Дехто сприйняв це тоді скептично.

Однак невдовзі фонд видав краєзнавчу розвідку колишнього вчителя Маківської середньої школи М. Баклана «Історія села Маківки», а згодом —том «Зібрання творів С. Музиченка та спогади про нього» (художника, письменника, музиканта, композитора, співака, фольклориста, географа). І ось нове грунтовне видання про земляка.

... От якби кожному селу такий фонд!

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігівська область.

Яке чтиво на голодний шлунок?

За сприяння Закарпатського корпункту газети «Голос України» в Береговому відбулася зустріч з інвалідами, на якій вони мали нагоду не лише поспілкуватися, а й одержати матеріальну допомогу. Її вручено 120 інвалідам. За принципом жеребкування майже половині з присутніх передплачено газету «Голос України» на перше півріччя наступного року. Допоміг це зробити начальник районного управління соціального захисту населення Юрій Фущич. До речі, очолюваний ним колектив чимало робить для того, щоб поліпшити життя пенсіонерів, малоімущих, немічних. Для них влаштовують безплатні обіди, допомагають у придбанні ліків тощо. Нині цим людям надто скрутно. Адже, приміром, з 33 населених пунктів району вересневу пенсію, та й то не повністю, виплачено тільки в 11 та у самому райцентрі. Решта чекають своєї черги. На думку начальника райвідділення поштового зв'язку Февронії Сухан, це відчутно пригальмувало і передплатну кампанію: у пенсіонерів, охочих до чтива, порожні гаманці.

Микола ГОРВАТ.

Закарпатська область.

Колекції

Мода минає, мистецтво — вічне

У світі тисячі будинків моди, та ще жодного разу ніхто з визнаних майстрів високої моди не привозив до Києва свої останні колекції. І от вперше в Україні в залі Міжнародного центру культури і мистецтв відбулися демонстрації моделей двох французьких кутюр'є —Крістіана Лакруа та Олів'є Лапідуса. Вони привезли до Києва свої найновіші колекції «Літо-осінь 1997».

Колекцію репрезентували чарівні моделі — дівчата з усіх куточків України, які напередодні пройшли професіональний відбір манекенниць і були запрошені французькими модельєрами взяти участь у показі.

Киян приємно здивували оригінальність, затишність, цнотливість молодіжного готового одягу від Крістіана Лакруа. Прикметна риса його колекції — ніжна кольорова гама і спокійні форми, які ностальгічно нагадували знайомі силуети 70-х.

Емоційною кульмінацією показу високої моди став виступ балету. Втім, перед початком хореографічної інтермедії пролунали слова: «Меценати культурної програми побажали залишитися невідомими». Отже, є і в Україні не лише спонсори, а й меценати, які за свою допомогу та підтримку не чекають зиску й реклами.

Наталія ЗУБАРЄВА,
мистецтвознавець.

На знімку: танцюють народна артистка України Тетяна Боровик і Анатолій Козлов.

«Золотого лева» годують обіцянками

Директор міжнародного театрального фестивалю «Золотий лев-96» відомий режисер Ярослав Федоришин за місяць після фестивалю змінив лавровий вінок на терновий і навіть має намір вдатися до крайнього заходу — акції голодовки у Києві. Річ у тім, що «Золотий лев» опинився на голодному пайку, бо з Києва так і не надійшли кошти, «твердо» обіцяні міністерствами культури і мистецтв, фінансів. А тим часом кредитори «беруть за горло» і не бажають більше чекати. Ярослав Федоришин та начальник обласного управління культури Зеновій Мазурик раз у раз виїжджають до Києва й оббивають високі пороги, де їх щедро годують обіцянками.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Проліски до Нового року

Отакої!

За вікнами грудень уже лякає морозами та сніжком, а на Південному узбережжі Криму — весна. Незвична навіть для цього краю тепла погода перехитрила природу, і в парках зацвів бузок. Милують око іриси, юкки, жимолость, рясним квітом спалахнули мигдаль і алича.

За прогнозами Українського гідрометцентру, плюсова температура утримається на півострові щонайменше до кінця грудня. Очевидно, Новий рік кримчани і відпочивальники зустрічатимуть із пролісками. Принаймні з хризантемами — точно. Нікітський ботанічний сад зазвичай завершує сезон цвітіння пишними виставками-продажами. Квітами повняться не лише базари, магазини, підземні переходи, а й затишні кримські дворики, дачі.

Таке тривале тепло взимку було шість років тому.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ **Рукописів не повертаємо.**
◊ **Листування з читачами — тільки на сторінках газети.**

◊ **За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.**
◊ **Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.**
◊ **За точність викладених фактів відповідальність несе автор.**

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 228850.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311236.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.